

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 9 FEBRUARI 1927

No. 580

INHOUD.

	Biz.
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	120
HET SCHELDEBEHEER IN HET BELGISCHE TRACTAAT EN ONZE GRONDWET door Prof. Jhr. Mr. W. J. M. van Eysinga	121
De Belgische Spoorwegen door J. H. Cohen Stuart	122
De Engelsche Bankwet door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	125
Naar aanleiding van het Arrest van den Hoogen Raad in de zaak van den Koninklijken Hollandschen Lloyd (Slot) door Mr. H. M. A. Schudee	126
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De groote bankconcentratie te Weenen door Dr. R. Kerschagl	128
AANTEEKENINGEN:	
Schatting van de werkzame bevolking in eenige landen in 1931 en 1941 door Prof. A. E. Bowley.	
Dir. des Sciences F.B.A.	129
Indexcijfers van groothandelsprijzen	131
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	132—138
Geldkoersen.	Bankstaten.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.
	Goederenhandel.
	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

8 FEBRUARI 1927.

In den toestand van de geldmarkt kwam gedurende de afgelopen berichtsweek een belangrijke omkeer. De vraag naar geld werd bij de maandswisseling plotseling verrassend groot, te meer verrassend daar bij den Februaritermijn de geldvraag in den regel slechts gering is. Door verschillende omstandigheden werden groote bedragen, die geruimen tijd „oncall” ter beschikking van de geldmarkt gestaan hadden, teruggetrokken, zoodat het aanbod van callgeld bijna geheel ophield. Ook voor het disconteerden van wissels werd het aanbod van geld veel kleiner. Toen daarna Dinsdagavond De Nederlandsche Bank haar tarieven voor beleening van binnenlandsche effecten en voor voorschot in rekening met een half percent verhoogde, trok het disconto opnieuw sterk aan en werd de vraag naar callgeld nog grooter. Particulier disconto, dat de vorige week nog tot $2\frac{15}{16}$ pCt. vrij vlot te plaatsen was, was nu op verschillende dagen alleen tot $3\frac{7}{16}$ pCt. onder te brengen, en voor callgeld werd tot $4\frac{1}{2}$ pCt. betaald. Alleen de prolongatierente bleef onaandoenlijk voor de meerdere geldvraag in de andere afdelingen van de geldmarkt; de notering schommelde tusschen 3% en $3\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank trekt een vrij aanzienlijke daling van den post papier op het buitenland de aandacht. Deze post blijkt in de afgelopen week van f 178 miljoen tot f 137,8 miljoen te zijn teruggelopen. Aangezien de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans met f 10,4 miljoen geklommen zijn, kan worden aangenomen, dat de Bank in de afgelopen week ongeveer f 30 miljoen van haar tegoed in het buitenland heeft moeten aanwenden om de stijging der wisselkoersen tegen te gaan. De renteverhoging, waartoe de centrale credietinstelling met ingang van 3 Februari jl. is overgegaan, zal wel in hoofdzaak hierin haar verklaring vinden.

De overige bestanddeelen van het opereerend kapitaal der Bank geven een stijging te zien. De binnenlandsche wissels vermeerderden met f 11 miljoen; de beleeningen met f 4,8 miljoen. De metaalvoorraad onderging weinig verandering. Het muntmateriaal bleef op dezelfde hoogte; de posten gouden en zilveren munt daalden resp. met f 100.000 en f 400.000.

De biljettencirculatie vertoont een teruggang van f 17,3 miljoen. Het tegoed van het Rijk blijkt met f 13,9 miljoen te zijn gestegen. De rekening-courant-saldi van anderen daalden met f 10,9 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo vermeerderde met f 2,4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 53.

* * *

In verband met de vaste geldmarkt waren de goudwissels deze week zwak. Dollars daalden van $250\frac{5}{16}$ tot $249\frac{15}{16}$; Ponden liepen van $12,14\frac{1}{2}$ tot $12,12\frac{1}{2}$ terug en Markten van $59,31\frac{1}{2}$ tot $59,25$. Later trad er een klein herstel in; de stemming bleef echter flauw. Parijs zette de regelmatige langzame daling voort. Geopend op 9,86, werd aan het einde der week voor 9,83 afgedaan. Madrid was weder zeer bewogen; vaste en flauwe stemmingen wisselden af; per resto onderging de koers weinig verandering, intusschen werd voor 41,30, maar ook voor 42,35 afgedaan. Christiania flauwer, 64,70—64,35.

LONDEN, 7 FEBRUARI 1927.

31 Januari verliep zonder dat het noodig bleek van den steun van de Bank van Engeland gebruik te maken. De geldverschuivingen in de eerste dagen van de nieuwe maand waren zeer belangrijk, maar lieten per saldo aan de markt een voldoende saldo voor de dagelijksche zaken en verrekeningen.

Disconto verzwakte eenigszins tot $4\frac{1}{2}$ pCt., met het oog op de ruimere geldpositie. De dollarkoers op een fractie beneden 4,85 maakt goudverscheppingen naar New York mogelijk, indien de verzendingsgelegenheid gunstig is. De vraag is derhalve of een deel of al het goud, dat deze week in de markt komt, naar New York zal gaan of niet. Alle omstandigheden in aanmerking genomen, zoowel politiek als financieel, mag de discontokoers hier op het oogenblik te laag genoemd worden. Men is benieuwd of en welke nieuwe inzichten de governor van de Bank van Engeland uit New York medegebracht heeft.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART.

In het besluit over den bouw der bruggen tusschen Düsseldorf en Neuss en tusschen Keulen en Mülheim (zie het verslag van de Novemberzitting in 1926 van de Centrale Commissie in het nummer van 15 December 1926 bladz. 1098) was voorzien, dat de sub-commissie, belast met het onderzoek der door de delegatie van het Deutsche Rijk en der Deutsche Oeverstaten ingediende ontwerpen, als zij dit nuttig oordeelde, ter plaatse de noodige waarnemingen zou doen om vervolgens rapport aan de Centrale Commissie uit te brengen en dat, in het geval dit rapport niet vóór het einde der zitting ingediend zou kunnen worden, de Commissie door briefwisseling een besluit zou nemen.

De sub-commissie, samengesteld uit leden en deskundigen der Deutsche, Belgische, Fransche, Italiaansche en Nederlandsche delegaties, onder voorzitterschap van den heer Herold, Commissaris van Zwitserland, heeft den 29en November 1926 aan boord van de „Preussen”, welwillend door de Deutsche Regeering ter beschikking gesteld, de plaatsen, waar de bouw der nieuwe bruggen geprojecteerd was, bezichtigd. Het „Wasserbauamt”, evenals de gemeentebesturen van Düsseldorf en Keulen hadden vertegenwoordigers gezonden.

Op het rapport van den heer Herold heeft de Centrale Commissie door middel van briefwisseling de volgende besluiten genomen:

Bouw van een brug over den Rijn tusschen Düsseldorf en Neuss.

De Commissie stelt vast, dat:

1. tegen het ontwerp van de te bouwen brug bij Düsseldorf, van het standpunt der scheepvaart, geen bezwaar bestaat;
2. de door de Deutsche Regeering aan de aannemers opgelegde bepalingen¹⁾, gedurende de uitvoering der werkzaamheden, als afdoende worden beschouwd.

Bouw van een brug tusschen Keulen en Mülheim.

De Commissie stelt vast dat:

1. tegen het ontwerp van de te bouwen brug tusschen

¹⁾ Opmerking van het Secretariaat: Deze bepalingen luiden als volgt:

1. De twee doorvaartopeningen van de brug mogen niet tegelijk van steigers worden voorzien; bij hoogwater en ijsgang, d.w.z. van 15 November tot 1 Maart, moeten de steigers uit den stroom worden verwijderd.

2. De rechter doorvaartopening kan geheel van steigers worden voorzien, daar de linker doorvaartopening dan over de geheele breedte van 200 M. beschikbaar zal zijn. Daarentegen moet tijdens de montage van de linkerdoorvaartopening, in het steigerwerk een doorvaart van minstens 65 M. breedte vrijgelaten worden. Om tegemoet te komen aan de bezwaren, welke voor de scheepvaart zouden kunnen ontstaan door het ter beschikking stellen van slechts één doorvaartopening, zal eventueel een tweede geul in de rechter doorvaartopening gebaggerd moeten worden. Zoo noodig zal die geul bebakend moeten worden.

3. Remmingwerken, niet in verbinding staande met de steigers en welke onderdeelen door de bevoegde autoriteiten moeten goedgekeurd worden, moeten de steigers beschermen.

4. Boven en beneden de plaats, waar de brug wordt gebouwd, moeten op beide oevers borden met het opschrift „Achtung Brückenbau”, worden geplaatst.

5. Boven en beneden de plaats waar de brug wordt gebouwd, moet tijdens de verschillende uit te voeren werkzaamheden een waarschuwingdienst met motorboten worden ingericht.

6. Boven de plaats, waar de brug wordt gebouwd, moeten stoomboten gereed worden gehouden, welke de stroomafwaarts komende vlotten en de op zichzelf varende schepen evenals de losgeworpen aken van sleeptreinen, gratis door de in aanbouw zijnde brug moeten sleepen; de plaats, waar de stoomboten gereed moeten gehouden worden, zal nog nader bepaald worden.

7. Aan de bevoegde autoriteiten der belanghebbende havens van de in de Centrale Commissie vertegenwoordigde Staten, wordt tijdig een mededeeling, bevattende de door de kapiteins van schepen en vlotten te volgen gedragslijn, gezonden.

Keulen en Mülheim, van het standpunt der scheepvaart, geen bezwaar bestaat;

2. de door de Deutsche Regeering aan de aannemers opgelegde bepalingen¹⁾, gedurende de uitvoering der werkzaamheden, als afdoende worden beschouwd.

De aan de aannemers opgelegde bepalingen, gedurende de uitvoering der werken, betreffende den ombouw der brug bij Wezel (zie het nummer van 15 December 1926, bladzijde 1098) luiden als volgt:

1. De steigers in de doorvaartopening II en de houten steigers om de overige peilers, welke tot het schragen der ijzerconstructie dienen, moeten tegen aanvaring van schepen beschermd worden door niet met de steigers in verbinding staande remmingwerken, waarvan de onderdeelen door de bevoegde autoriteiten moeten goedgekeurd worden.

2. Als de houten steigers merkbare wijzigingen of een vermeerdering der strooming in de openingen III en IV veroorzaken, moeten voldoende sterke stoomboten gereed worden gehouden, welke op zichzelf varende schepen, vlotten en de van sleeptreinen losgeworpen aken, gratis door de brugopeningen sleepen. Over de noodzakelijkheid en den omvang van sleephulp beslissen de autoriteiten.

3. Tijdens de strenning der scheepvaart moeten waarschuwposten, voorzien van motorboten, boven en beneden de brug worden ingesteld. Als dat voor andere redenen noodzakelijk wordt geacht, moeten eveneens waarschuwposten ingesteld worden.

4. Alle steigers moeten uiterlijk den 15en November 1927 afgebroken zijn.

5. Boven en beneden de brug moeten op beide oevers borden met het opschrift „Achtung Brückenbau” geplaatst worden.

6. De dagen, gedurende welke de scheepvaart gestremd is, moeten 3 weken te voren aan de autoriteiten bekend gemaakt worden, opdat er tijdig mededeeling van kan worden gedaan aan de bevoegde autoriteiten der belanghebbende havens van de Staten, vertegenwoordigd in de Centrale Commissie.

¹⁾ Opmerking van het Secretariaat: Deze bepalingen luiden als volgt:

1. Als de groote doorvaartopening van de brug niet zonder steigers wordt gemonteerd, moet er een vrije doorvaart van 87,50 M. overblijven.

2. De doorvaarthoogte van de doorvaartopening moet zoo hoog mogelijk zijn; zij mag in geen geval kleiner zijn dan 5 M. boven den hoogsten waterstand, waarbij de scheepvaart nog uitgeoefend kan worden.

3. Tusschen 15 November en 1 Maart mogen geen steigers in de rivier blijven staan.

4. De dragende deelen der steigers moeten tegen aanvaring door niet met de steigers in verbinding staande remmingwerken, waarvan de onderdeelen door de bevoegde autoriteiten moeten worden goedgekeurd, beschermd worden.

5. Boven en beneden de plaats, waar de brug wordt gebouwd, moeten op beide oevers borden met het opschrift „Achtung Brückenbau” worden geplaatst.

6. In het geval, dat de scheepvaart door de steigers wordt belemmerd, moeten boven en beneden de plaats waar de brug gebouwd wordt, waarschuwposten opgesteld worden.

7. als de montage plaats heeft met steigers, welke de scheepvaart belemmeren, moeten boven de plaats, waar de brug wordt gebouwd, stoomboten gereed worden gehouden, welke de stroomafwaarts komende vlotten en de op zichzelf varende schepen evenals de van sleeptreinen losgeworpen aken, gratis door de in aanbouw zijnde brug moeten sleepen; de plaats, waar de stoomboten gereed moeten gehouden worden, zal nog nader bepaald worden.

8. In het geval, dat de brug zonder steigers wordt gemonteerd, kan de schipbrug op z'n plaats blijven. Als het bouwen van steigers noodzakelijk wordt, moet de schipbrug verwijderd worden en mag niet worden ingevaren dan nadat de steigers uit de rivier zijn verwijderd.

9. De publieke bekendmakingen, welke gedurende de werkzaamheden de scheeps- en vlotkapiteins aanwijzingen geven en den sleep- en waarschuwingdienst regelen, moeten tijdig aan de bevoegde autoriteiten der belanghebbende havens der in de Centrale Commissie vertegenwoordigde Staten, worden medegedeeld.

HET SCHELDEBEHEER IN HET BELGISCHE TRACTAAT EN ONZE GRONDWET.

De discussie, die de door Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 13 Januari j.l. opgeworpen vraag, hoe het Belgisch-Nederlandsch verdrag staat ten opzichte van onze Grondwet, uitgelokt heeft, is in menig opzicht interessant. Wanneer hier even op die vraag wordt ingegaan, dan geschiedt dat vooral ten einde er aan te herinneren, dat juridisch gesproken het meest kenmerkende van het recht der rivieren, die meerdere staten doorstromen, dus der internationale rivieren, juist dit is, dat door dit recht het volkomen zelfstandige zeggenschap van de oeverstaten wordt beperkt. Die beperking kan meer of minder ingrijpend zijn, en liggen op verschillend gebied; altijd op het gebied van het de vrije vaart niet mogen belemmeren, maar daarnaast dikwijls ook op ander terrein, bijv. dat der belastingheffing (scheepvaartrechten), dat der rechtspraak in scheepvaartzaken, het gebied ook, dat in onze wetgeving wordt bestreken door schippers- en schepenwet, dat van den waterstaat, enz. Het is in hoofdzaak het karakter eener bepaalde internationale rivier, dat aangeeft op welke van deze gebieden beperking van het volkomen zelfstandig zeggenschap der oeverstaten, elk voor zijn riviervak, wenschelijk is; zoo is het recht van eene rivier met in hoofdzaak binnenvaart, zooals de Rijn, in menig opzicht verschillend van dat van eene rivier, welker beteekenis in hoofdzaak wordt bepaald door de vaart van zeeschepen naar eenen niet aan de monding gelegen oeverstaat, zooals de Schelde. Maar altijd is er beperking van het volkomen zelfstandige zeggenschap der oeverstaten, hetzij in dezen vorm, dat hunne overheidsdaden zich niet in zekere richting mogen bewegen, hetzij doordat het internationale traktatueele recht der internationale rivier derogeeert aan het elders in die staten geldende recht, dat wettelijk, maar ook grondwettelijk recht kan zijn. Zoo beperkt art. 113 van de Weener Slotakte van 1815 — van wier artikelen 108—117 het Protocol van onderteekening bij het nederlandsch-fransch-britsch-belgische verdrag van 22 Mei 1926 uitdrukkelijk zegt, dat zij evenals in het verleden de grondslag zullen blijven van het regime ook van de Schelde, — de onverkorte vrijheid der oeverstaten door hen te verplichten er op waterstaatsgebied voor te waken, dat de scheepvaart niet worde belemmerd; zoo derogeerde art. 9 § 3 van het belgische verdrag van 1839 aan onze toenmalige gemeene belastingwetgeving, en § 2 van hetzelfde artikel met zijn gemeenschappelijk toezicht aan art. 217 der grondwet van 1815, dat slechts nationaal koninklijk waterstaatsbestuur op de Schelde kende; ook andere tractaten scheppen een internationaal toezicht op den waterstaatkundigen toestand van nederlandsche wateren, terwijl bijv. de Rijnvaartakte voor de z.g. Rijnvaartzaken eene rechterlijke macht kent, die eene andere is dan die onzer grondwet.

Uit deze voorbeelden, waarnaast gemakkelijk andere te noemen zijn, blijkt wel dit, dat er geenerlei reden zou zijn om zich te verwonderen, zoo ook het Schelde-regime van het verdrag van 3 April 1925 derogeerde aan ons gemeene recht, hetzij dit wettelijk dan wel grondwettelijk recht is.

Maar mag een internationaal verdrag wel derogeeen aan onze hoogste staatswet? Het antwoord, dat de practijk van het rechtsleven hierop geeft, luidt beslist bevestigend, en kan niet anders dan bevestigend luiden met name in eenen tijd, waarin het internationale rechtsleven steeds intensiever wordt en op het gebied komt, waar vroeger het nationale recht heerschte bij uitsluiting. Nederland heeft steeds juist ingezien, dat tractaten van hoogere rechtsorde zijn dan nationale regelingen, ook dan de grondwet dus. Dit begreep reeds in 1815 Koning Willem I, toen hij der grondwetscommissie op het hart bond zich te gedragen o.a. naar de Acht Artikelen van Londen, waar-

door het grondwettelijk regime van Nederland tot op zekere hoogte al traktatueel bepaald was; dit begreep ook de regeering in 1853, toen zij het grondwettelijk voorschrift van 1848, dat het recht van placet ophief, tegenover den Heiligen Stoel onverbindend achtte, zoolang het Concordaat van 1827, dat van andere beginselen uitging nopens de verhouding tusschen Kerk en Staat dan de nieuwe grondwet, niet afgeschafte zoude zijn. En niet anders denkt ons land erover, zoo dikwijls een algemeen arbitrage- of rechtspraakverdrag wordt gesloten; immers deze verdragen voorzien verplichte arbitrage of rechtspraak ook bij vragen, die tot de bevoegdheid der rechterlijke macht behooren en die als regel tot in laatste nationale instantie beslist moeten zijn, alvorens zij voor den internationalen arbiter of rechter kunnen gebracht worden, vgl. bijv. artikel 6 van het verdrag met Italië, 1910, S. 276; het is duidelijk, dat al deze verdragen, ook nadat in 1922 artikel 57 der grondwet zijnen tegenwoordigen vorm kreeg, derogeeen aan art. 163 der grondwet, dat den Hoogen Raad der Nederlanden het *opperste* gerechtshof noemt; boven dit opperste gerecht wordt nu in het belang der vreedzame beslechting van internationale geschillen eene nog hoogere internationale instantie geplaatst in den vorm van een der twee Permanente Haagsche Hoven dan wel van een bijzonder scheidsgerecht.

Wij noemden dit laatste voorbeeld juist, omdat arbitrage zulk een goed middel is om te geraken uit internationale moeilijkheden, die anders niet op te lossen zijn, eene constateering, die stellig niet als fonkelnieuw klinkt! Het blijft ons dan ook, niettegenstaande alles wat ertegen is geschreven en gezegd, voorkomen, dat het juist gezien is geweest der arbitrage eene plaats te geven in, en sluitstuk te maken van het Scheldebeheersregime van het verdrag van 3 April 1925. Daardoor toch is het mogelijk tegemoet te komen aan het bezwaar van België, dat onder het regime van 1839 de toestand van den nederlandschen toegang tot de groote belgische zeehaven in laatste instantie afhangt van het goedvinden van ons land, welks beheersbeschikkingen en verordeningen thans in laatste instantie zullen kunnen worden vervangen door administratieve of legislatieve arbitrage, gelijk wij het in ons artikel van 27 Mei 1925 noemden. Nu moge het waar zijn, dat België den toestand van 1839 belangrijk zoude hebben kunnen verbeteren, zoo het vóór den oorlog dezelfde vrijgevege arbitragepolitiek had gevolgd als Nederland, waar ook, gelijk de heer van Cauwelaert erkende in zijn mooie kamerrapport, dat België zich niet heeft te beklagen gehad over nederlandschen onwil, maar eveneens begrijpelijk is, dat België het blijvend als een groot bezwaar voelt, om voor de opvaart naar zijne wereldhaven afhankelijk te zijn van zijnen buurman, en dit juist in eenen tijd, waarin de beneden-Schelde, anders dan vroeger, teekenen gaat vertoonen ongenoegzaam te worden voor de stijgende eischen der scheepvaart. Dat onze regeering aan dit, redelijk, bezwaar is tegemoetgekomen, blijft ons juist gezien voorkomen, en dat zij ertoe medewerkte het bij onze bureaustaatstoevoegende, altijd mogelijke, nederlandsche veto op voor te stellen Scheldeverbeteringen te vervangen door de uitspraak van een scheidsgerecht, blijft ons bovendien voorkomen geheel te liggen in de lijn van juiste arbitragepolitiek. Ook zij, die bezwaar hebben tegen het Scheldebeheer van het tractaat van 3 April 1925, wenschen toch tegemoet te komen aan de belgische wenschen; wij zien voorloopig niet goed, hoe dat mogelijk zoude zijn zonder het instituut der arbitrage in de regeling op te nemen, wat niet wegneemt, dat wij de voorziene scheidsrechterlijke commissie liever vervangen zagen door het Haagsche Hof van Justitie, dat beschikt over eene bijzondere Kamer voor transit- en verkeerszaken, die ook bevoegd is in waterwegenkwesties en kan worden bijgestaan door technische bijzitters.

Dat het Scheldebeheer van het belgische verdrag

derogert aan het gemeene recht op het stuk van het waterstaatsbestuur, is duidelijk; zoo iets is, gelijk gezegd, bij internationale rivieren regel; en zelfs derogatie van grondwettelijke bepalingen zoude, gelijk bleek, noch als een novum, noch als eene verschrikking te beschouwen zijn. Maar is het wel zoo zeker, dat het Scheldebeheer van het belgische verdrag strijdt met de grondwet met haar koninklijk oppertoezicht over alles wat den waterstaat betreft? Wij wagen het te betwijfelen.

De grondwet schrijft in art. 190 voor, dat de wet regels geeft omtrent het waterstaatsbestuur; dit is dan ook bij verschillende wetten geschied. Is die opdracht aan den wetgever nu zóó op te vatten, dat zij regeling door den, hoogerem, *tractaatswetgever* uitsluit? Wil men deze stoute interpretatie aanvaarden, dan moet men ook aanvaarden, dat onze Rijksgrenswijzigingsverdragen in strijd zijn met de grondwet, die in art. 3 voor wijziging der grenzen van het Rijk eene wet eischt, of ook dat al onze Haagsche tractaten over internationaal privaatrecht ongrondwettig zijn, waar art. 151 der grondwet voorschrijft, dat het burgerlijk recht moet worden geregeld bij de wet. Inderdaad, dat de grondwet de pretentie zoude hebben om, door iets voor te behouden of op te dragen aan den wetgever, regeling van daarvoor in aanmerking komende deelen der materie bij *tractaat* uit te sluiten, komt ons voor te zijn eene poging om onze grondwet iets niet aannemelijks in de schoenen te schuiven. Is dan de regeling van het Scheldebestuur bij *tractaat* niet te beschouwen als in strijd met art. 190 der grondwet, mag dan echter het tractaat wel het koninklijk oppertoezicht door iets anders vervangen? Men kent den strijd, die bij de grondwetsherziening van 1887 gevoerd is over de vraag, of de bevoegdheid van den wetgever om regelen te geven omtrent het waterstaatsbestuur met inbegrip van het koninklijk oppertoezicht, zóó is op te vatten, dat door die regeling ook de omvang van dat oppertoezicht mag worden beperkt. Verschil van meening was hier mogelijk in den tijd, toen Buys schreef. Maar sedert heeft de wetgevende praktijk de gestelde vraag bevestigend beantwoord, men denke bijv. aan art. 19 van de wet houdende algemeene regels omtrent het waterstaatsbestuur van 1900 S. 176, zooals dat artikel bij de wet van 1917 S. 633 gewijzigd is. Mag dus de wetgever ter zake van het Scheldebeheer het koninklijk oppertoezicht beperken, dan mag naar het bovengezegde bij tractaat hetzelfde geschieden, zonder dat men hierin strijd met de grondwet heeft te zien.

Inderdaad bij de beoordeeling van de bepalingen in het belgische tractaat over het Scheldebeheer kan de vraag over den strijd met de grondwet — welke strijd op zichzelf beschouwd, zoo hij bestond, o.i. geen argument tegen zou kunnen zijn — veilig buiten beschouwing gelaten worden, en moet dus de regeling, die het verdrag inhoudt, uitsluitend op hare eigen merites worden beoordeeld. W. J. M. VAN EYSINGA.

DE BELGISCHE SPOORWEGEN.

Een van de eerste zorgen van het in 1831 onafhankelijk geworden België was de verzekering van zijn economische zelfstandigheid, vooral ten opzichte van Nederland, en de allereerste stap daartoe moest, naar men meende, „een ijzeren Rijn” zijn, d.w.z. een rechtstreeksche, Nederlandsch gebied omgaande spoorwegverbinding tusschen Antwerpen en het Rijngebied, welke de Scheldehaven voor haar doorvoerkeer met het Deutsche achterland minder afhankelijk zou maken van de Nederlandsche waterwegen.

Spoorwegen waren destijds een groote nieuwigheid, ja zij waren op het vasteland van Europa nog geheel onbekend. België was niet alleen het eerste continentale land, dat een spoorweg bouwde (1835 Brussel—Mechelen); maar ook het eerste dat een spoorwegstelsel ontwierp als uitgangspunt van een krachtig op-

gezette en sindsdien consequent doorgevoerde economische politiek. Het is te betreuren, hoewel niet te verwonderen, dat deze politiek aanvankelijk vooral schijnt te zijn ingegeven door wantrouwen, zoo niet vijandigheid, jegens ons land. De geographische ligging en de economische structuur van den nieuwgeboren staat maakten de ontwikkeling van zijn exportindustrie, van zijn doorvoerkeer en, in verband met beiden, van zijn nationale haven Antwerpen, tot een eerste levensbelang. En de Noorderbuur had, door de eeuwenlange afsluiting van de Schelde, getoond, hoe hij tegenover dat levensbelang stond!

Zoo zien wij dan, hoe reeds in Augustus 1831, toen de tiendaagsche veldtocht juist aan de Belgische aanspraken op Maastricht een eind zou maken, twee ingenieurs de opdracht kregen het tracé te ontwerpen voor een spoorweg, die Antwerpen met deze stad, en verder met Aken en Keulen zou moeten verbinden. Met de toewijzing van Maastricht aan Nederland moest dit plan worden opgegeven, maar reeds het volgende jaar werd bij koninklijk decreet de regering gemachtigd de concessie aan te besteden voor den aanleg en exploitatie van een spoorweg van Antwerpen naar Luik, welke later naar Keulen zou kunnen worden doorgetrokken. De aanbesteding heeft echter niet plaats gevonden ten gevolge van den tegenstand, dien het project in het Belgische Parlement ontmoette. Die tegenstand gold niet den aanleg van den spoorweg, doch de verleening van de concessie aan particulieren, omdat men vreesde, dat zij dan wellicht in handen zou vallen van Nederlandsche of Nederlandschgezinde, z.g. „orangistische” kapitalisten!

Het is meer op grond van dergelijke politieke overwegingen dan uit doctrinaire voorkeur voor het beginsel van staatsexploitatie, dat ten slotte de wet van 1 Mei 1834 tot stand kwam, welke een stelsel van staatspoorwegen in het leven riep met Mechelen als centraal knooppunt en uitstralende: Noordelijk naar Antwerpen, Oostelijk naar Leuven, Luik en Verviers, Zuidelijk naar Brussel en de Fransche grens, en Westelijk naar Gent, Brugge en Ostende. Reeds dadelijk heeft, zooals men ziet, het denkbeeld voorgezet van verbinding met de omliggende landen — behalve dan met Nederland, waarmede de spoorwegaansluiting eerst eenige tientallen jaren later tot stand kwam.

Nadat hiermede de controle van den Staat op de stamlijnen van het Belgische spoorwegnet verzekerd was, zijn ook een aantal concessies verleend aan particuliere maatschappijen, speciaal voor lijnen in het steenkolengebied, later ook elders. De meeste van deze particuliere spoorwegen zijn ten slotte weer door den Staat genaast, zoodat zich thans nauwelijks 10 pCt. van het geheele net nog in particuliere handen bevindt.

Het Belgische spoorwegnet overtreft alle landen van Europa, zowel in dichtheid als in intensiviteit van verkeer. Dat hetzelfde niet gezegd kan worden van de financiële resultaten, moet aan verschillende oorzaken worden toegeschreven, maar is toch wel in de eerste plaats een logisch gevolg van de traditioneele Belgische spoorwegpolitiek. „Les chemins de fer de l'Etat”, verklaarde reeds minister Nothomb in 1838, „sont à considérer comme un établissement qui ne doit être ni une charge ni un moyen fiscal, et il est à exiger simplement qu'il couvre ses dépenses”. Aan dit beginsel heeft men sindsdien strikt vastgehouden, en ongetwijfeld moet hieraan worden toegeschreven, dat het spoorwegverkeer in en door België zich zoo fenomenaal heeft kunnen ontwikkelen, terwijl daarentegen de waterwegen verwaarloosd zijn en de concurrentie van de binnenscheepvaart, die ten onzent van zooveel invloed is op de spoorwegtarieven, in België eigenlijk nauwelijks meetelt.

Eenvoudig en rationeel als het zooveel genoemde beginsel op het eerste gezicht lijkt, komt het bij de toepassing daarvan uiteraard voor een groot deel op de boekhouding, de methode van afschrijving en de

efficiency van het beheer aan, terwijl ook ten opzichte van de tarievenpolitiek zeer uiteenlopende interpretatie van het beginsel mogelijk blijkt. Op al deze punten heeft de Belgische spoorwegadministratie heel wat kritiek te verduren gehad, en reeds vóór den oorlog was ernstig sprake van de wenschelijkheid, de spoorwegen op zuiver commercieelen grondslag te reorganiseeren.

Volgens eene in 1913 opgemaakte berekening zou het netto overschot der Belgische staatsspoorwegen over al de jaren 1835—1912 ongeveer 27 miljoen franc hebben bedragen (nl. 200 miljoen overschot tegen 173 tekort), hetgeen dus vrijwel met het genoemde beginsel schijnt te kloppen. Deze berekening berust echter op een jaarlijksche afschrijving van slechts 1,1 pCt. voor aflossing en 3 à 4 pCt. voor rente op het door den Staat gefourneerde aanlegkapitaal, hetgeen minder is dan de Belgische Staat zelf voor dit kapitaal te betalen had. Het is dan ook niet moeilijk aan te toonen dat, indien de spoorwegen steeds met de volle, door den Staat verschuldigde rente en aflossing waren belast, het beweerde overschot voor een niet onbelangrijk tekort plaats zou moeten maken.⁴⁾

Nu moet men wel in aanmerking nemen, dat het aanlegkapitaal der Belgische spoorwegen per kilometer aanzienlijk grooter is dan dat van de meeste landen; een feit, dat wel tot op zekere hoogte verband houdt met de dichtheid der bevolking en de intensiteit van het verkeer (waardoor nl. ook meer stations en andere installaties zoomede rollend materiaal per K.M. vereischt zijn), maar toch ook een gevolg is van het aan politieke invloeden onderhevige en daarom vaak verkwistende staatsbeheer. Dezelfde factoren hebben ook een ongunstig effect gehad op de exploitatiekosten; de exploitatie-coëfficiënt bewoog zich vóór den oorlog in steeds stijgende richting, t.w.:

1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913
60,03	62,60	63,81	69,18	67,74	67,46	65,61	66,89	69,00	72,80

waarin zich dus onmiskenbaar de lage-tarieven-politiek der Belgische spoorwegen weerspiegelt.

In tegenstelling met de Nederlandsche spoorwegen, die in hooge persoonstarieven compensatie zoeken voor de, door water-concurrentie laag gehouden goederen-vrachten, zijn in België de reizigerstarieven naar verhouding nog lager dan die voor goederen, zooals blijkt uit het gemiddelde resultaat per reiziger- en ton-kilometer:

in 1913:	
zelfkosten p. reiz.-K.M.	3,0, ontvangst 2,3, verlies 0,7 centime
„ „ ton-K.M.	3,7 „ „ 3,6 „ 0,1 „
in 1925:	
„ „ reiz.-K.M.	10,9 ontvangst 7,5 „ 3,4 „
„ „ ton-K.M.	12,5 „ „ 13,7 winst 1,2 „

De lage reizigerstarieven komen het sterkst uit in de abonnementskaarten, en vooral in de buitengewoon goedkope weekkaarten voor arbeiders, in verband waarmee het forensenverkeer juist van de volksklassen zich in België heeft ontwikkeld als wel nergens ter wereld. Sprekend is reeds het enkele feit, dat in 1912 van de 189 miljoen reizen niet minder dan 173 miljoen, d.i. 91,26 pCt., op gereduceerd tarief werden afgelegd.

Wat de goederentarieven betreft, wordt de Belgische spoorwegpolitiek voornamelijk beheerscht door de eigenaardige structuur der industrie, die zoowel voor haar grondstoffen als voor haar afzet grootendeels op het buitenland is aangewezen en alleen met behulp van minimale vrachten op de wereldmarkt kan concurreren. Dit alles overheerschende belang

⁴⁾ Prof. De Leener berekent in het November-nummer der Revue Economique Internationale, dat wanneer de spoorwegen waren belast met rente op voorschotten, door de schatkist verstrekt in deficit-jaren, op het einde van 1906 alleen uit dezen hoofde reeds een totaal tekort van 72 miljoen francs te boeken zou zijn geweest.

der industrie wordt ook gediend door de bevordering van het doorvoerkeer dat, zij het eveneens tegen zeer lage vrachten, de exploitatiekosten per ton-kilometer helpt verlagen. Bovendien draagt deze doorvoer bij tot de ontwikkeling van Antwerpen als aanloophaven van geregelde stoomvaartlijnen op alle deelen der wereld, hetgeen ook weer aan de Belgische industrie ten goede komt.

Het is in dit verband met doorvoer- en havenpolitiek, dat de Belgische spoorwegpolitiek ook voor Nederland van meer dan academisch belang is, en de vraag die ons vooral interesseert is, hoe deze politiek zich verder zal ontwikkelen onder het régime der Nationale Spoorwegmaatschappij. Meer concreet gezegd: hoe het beginsel van minimale vrachttarieven te verenigen zal zijn met de commercieele winstmaking, die door de maatschappij wordt beoogd.

Alvorens nader op deze vraag in te gaan, moeten wij de tarieven zelf bezien, zooals zij vóór en in de eerste jaren na den oorlog waren.

Het tot dusver door de Belgische spoorwegen gehuldigde beginsel, dat zij niet méér behoeften te doen dan de kosten te dekken, vond, zooals wij gezien hebben, zijn uitdrukking in een relatief hoogen en stijgenden exploitatie-coëfficiënt. Na den oorlog is deze, onder den invloed van het depreciërende ruilmiddel, stijgende kosten en niet evenredig verhoogde tarieven, nog ongunstiger geworden, t.w.:

1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925
120,20	98,84	86,55	76,75	93,90	90,25	93,33

tegen gemiddeld 64,67 en 68,35 in de aan den oorlog voorafgaande twee jaar-vijftallen. Wij hebben echter ook gezien, dat vooral het reizigersvervoer verlies opleverde, zoodat de goederentarieven, om dit goed te maken, iets hooger moesten zijn dan de kostendekkingnorm. Inderdaad heeft de Belgische economist Prof. de Leener, een erkend deskundige op dit gebied, aangevoerd, dat de Belgische binnenlandsche vrachttarieven, vooral ten opzichte van massagoederen (die zowat tweederden van het geheele vervoer uitmaken) volstrekt niet zoo voordeelig waren in vergelijking met de Fransche en Duitsche tarieven.¹⁾ Overigens spreekt het vanzelf, dat het practisch ondoenlijk is, een geheel tarievenstelsel op een grondslag van zuivere kostendekking op te bouwen; op grond van allerlei overwegingen moeten de tarieven van verschillende klassen van goederen worden gedifferentieerd: voor deze iets lager, voor gene iets hooger dan de zelfkosten worden gesteld. In België schijnt deze classificering en differentieering aan wetenschappelijke opzet te wenschen te hebben overgelaten. De Leener klaagt in dit verband over den gebrekkigen statistischen dienst bij de Belgische spoorwegadministratie, in tegenstelling met de zeer grondige cijferstudies, waarop bijv. de Duitsche tarievenpolitiek zich steunen kan. Ook in dit opzicht valt blijkbaar aan de „efficiency” der Belgische spoorwegen nog heel wat te verbeteren.

In het algemeen berust het Belgische tarievenstelsel op het welbekende zoogenaamde staffelprincipe. Ook de doorvoertarieven zijn volgens dit principe samengesteld en wel zoo, dat het vervoer zooveel mogelijk over het langste Belgische traject geleid wordt — dat is, voor het Duitsche verkeer (behalve van en naar het Rijnsch-Westfaalsche gebied, dat over Roermond gaat) over Herbesthal. Van hier tot Antwerpen (160 K.M.) bedroeg de aldus gestaffelde basisvracht voor den oorlog gemiddeld 4 centime per ton en per K.M. — het zg. transit-barème, dat practisch ook op de andere doorvoerroutes gold en meer dan een halve eeuw van kracht is geweest. Sinds 1883 is het ook door de Nederlandsche spoorwegen als vaste basis van hunne doorvoertarieven aangenomen.

Toen het omstreeks '70 werd ingevoerd, beteekende

¹⁾ G. de Leener, La Politique des Transports en Belgique (1912) blz. 79 v.v.

dit transit-barème een aanzienlijke reductie op de binnenlandsche spoorvrachtbasis, zoodat het doorvoer- verkeer er ontegenzeggelijk zeer door bevorderd werd. Naarmate echter de binnenlandsche vrachten steeds verder verlaagd en allerlei speciale tarieven ingevoerd werden, verminderde het voordeel van het barème; in 1913 was het gemiddelde ontvangstcijfer van het geheele Belgische vrachtvervoer per tonkilometer zelfs reeds lager (3.7 centime). Afgezien van speciale lage doorvoertarieven voor zekere klassen van goederen, waren in vele andere gevallen de samengevoegde Duit- sche en Belgische binnenlandsche vrachten lager ge- worden dan het transit-barème.

Men is ten onzent zoo gewoon geraakt aan de klacht, dat Antwerpen het Duitse doorvoer- verkeer tot zich trekt door de abnormaal lage Belgische spoortarieven, dat het op het eerste gezicht vreemd aandoet, bij goed gedocumenteerde Duitse schrijvers de opvatting aan te treffen, dat deze tarieven voor den oorlog over het algemeen niet lager waren dan de onze, ja dat onze spoorwegen een veel actiev- ere doorvoerpolitiek voer- den (o.a. met behulp van terugwerkende rabatten, agenten- premies e.d.) en dat onze speciale tarieven, die zich naar de Rijnvrachten richtten, ten grondslag hebben gelegen aan de Duitse en Belgische zeehaven- uitzonderingstarieven. Een van deze schrijvers be- weert zelfs, dat de oorspronkelijke Duitse zeehaven- tarieven niet zoozeer tegen de Belgische als wel tegen onze spoorwegen gericht waren.¹⁾

Wanneer men de zaak nader bestudeert, blijkt ech- ter, dat ook afgezien van het effect der franc-depre- ciatie na den oorlog, het verouderde transit-barème toch in vele gevallen, en met name ten aanzien van het stukgoederenvervoer, zeer gunstig werkte. Dit was een gevolg van de wijze, waarop het Belgische staf- feltarief zoowel op heele wagonladingen als op stuk- goederen werd toegepast, in plaats dat, als in het zeer gespecialiseerde Duitse tarief, voor stukgoede- ren een hoogere vracht berekend werd. De Duitse zeehaventarieven, zooals zij voor den oorlog waren, hebben den daaruit voor Antwerpen ontstaanden voor- sprong, ondanks allerlei bijzondere maatregelen, niet geheel kunnen opheffen.

Het is de verdienste van een ander Duitsch schrij- ver, Dr. Erwin von Beckerath (in „Die Seehafenpoli- tik der deutschen Eisenbahnen und die Rohstoffen- versorgung“ blz. 141 vv.) deze eigenaardige werking van het Belgische transit-barème helder in het licht te hebben gesteld. Hij berekent, welken afstand de verschillende klassen van goederen volgens het Duit- sche tarief zouden kunnen afleggen voor den vracht- prijs over het Belgische traject Herbesthal—Antwer- pen (160 KM. à 4 c. = fr. 6,40), hetgeen voor stuk- goederen niet meer dan 56 KM. is; het afstandsver- schil van 104 KM. is dan voor geographisch even ver verwijderde plaatsen de voorsprong, dien Ant- werpen op de Duitse havens verkrijgt. De bereke- ning berust op de voor-oorlogsche tarieven en gaat vermoedelijk niet meer op, aangezien de Duitse spoorwegadministratie, zooals men weet, den laatsten tijd juist in het door de Nederlandsch-Belgische havens mede bestreken- e z.g. Westelijke zeehaven- gebied bijzonder actief is met allerlei uitzonderingsta- rieven voor gespecificeerde in- en uitvoergoederen, ten bate van de Duitse havens. Ook van de Belgische administratie mag echter worden aangenomen, dat zij

¹⁾ „Von den belgischen Eisenbahnen ist im Westen ein Tarifkampf im wesentlichen nur mit den holländischen Eisenbahnen geführt worden, und die holländische Tarif- politik ist in der Hauptsache auch bestimmend für die Schaffung und Ausgestaltung der deutschen Seehafentari- fe gewesen. Belgien hat im allgemeinen nur die Rolle eines Mitläufers gespielt und ist unzweifelhaft in der Energie der Durchfuhrbeförderung von Holland überflügelt worden.“ (Schumacher, Antwerpen, seine Weltstellung und wirt- schaftliche Bedeutung für Deutschland, blz. 67).

bezig is, haar doorvoervrachten grondig te herzien¹⁾, en dan is het duidelijk, dat zij in het transit-barème — tot een absoluut minimum gereduceerd — een machtig concurrentiewapen bezit. De vraag is: waar dit minimum ligt?

Zuiver theoretisch beschouwd, zou men geneigd zijn het te stellen op de zelfkosten per tonkilometer. Wij hebben hierboven gezien, dat het oude transit- barème voor den oorlog ongeveer 9 pCt. daarboven bleef; na den oorlog is het er vermoedelijk ver bene- den gezakt. Men moet echter in aanmerking nemen, dat er zekere goederenklassen zijn in het doorvoer- verkeer, voor welke deze zelfkostnorm nog te hoog is en voor welke daarom speciale lage tarieven moeten blijven bestaan. Voorts dient rekening gehouden te worden met de belangen der Belgische exportindus- trie, die het zeker niet lijdelijk zou aanzien, wanneer de concurrerende Duitse exportstukgoederen tegen verlieslatende vrachten over de Belgische spoorwegen werden vervoerd. En ten slotte staat men voor den eisch, niet alleen de zelfkosten te dekken, doch ook commercieele winst te maken, wat immers het voor- opgestelde doel van het nieuwe spoorweg-régime is. Al deze factoren zullen er toe moeten bijdragen, dat de basisvracht in het doorvoer- verkeer wellicht hoog- er, maar zeker niet lager mag worden gesteld dan de zelfkosten. Hoe deze onder het nieuwe régime zullen uitvallen is op dit oogenblik natuurlijk nog niet te zeggen; daartoe moeten eerst de verschillende bezui- ningen en hervormingen op elk gebied eenigen tijd hebben doorgewerkt.

Op één punt slechts kan reeds nu eene bezuiniging worden geconstateerd, al draagt zij, voorzover de Belgische staatsfinanciën betreft, een kunstmatig ka- rakter. Bedoeld worden de op de Belgische spoorwe- gen rustende kapitaallasten.

Zooals men weet, heeft de Belgische staat het spoor- wegnet in de Nationale Spoorwegmaatschappij in- gebracht vrij van alle bestaande kapitaallasten, d.w.z. rente en aflossing van het in den aanleg gestoken kapitaal, dat ongeveer 4 milliard francs (waarvan bijna 3 milliard goudfrancs) heeft bedragen. De hier- uit voortvloeiende financieele verplichtingen belie- pen voor den oorlog circa 105 millioen, d.i. bijna 50 pCt. van de exploitatiekosten; voor het jaar 1925 waren zij gestegen tot nagenoeg 200 millioen, doch maakten, dank zij de inflatie, nog slechts 12,6 pCt. van de exploitatiekosten uit — een zoowel absoluut als relatief buitengewoon laag verhoudingscijfer. (Voor de Nederlandsche en Zwitsersche spoorwegen bedroeg deze verhouding over hetzelfde jaar respec- tievelijk 30,1 en 36,3 pCt.).

In de plaats van dit oorspronkelijke aanlegkapitaal en de daarop vallende lasten, die voortaan voor reke- ning van den Belgischen staat blijven, is getreden het aandeelenkapitaal der Nationale Maatschappij, 1 mil- liard gewoon en 10 milliard preferent. Ook van dit preferente kapitaal komen rente en aflossing ten laste van den staat. Alleen een eventueel dividend zal uit de netto bedrijfswinst moeten worden betaald. Bij de uitgifte der preferente aandelen is in het pros- pectus, boven en behalve de vaste rente van 6 pCt., een dividend van 2,7 pCt. in uitzicht gesteld, zijnde 50 pCt. van de geraamde netto-winst; de overige 50 pCt. komen als dividend aan den staat, als eenig houder van de gewone aandelen. Tot deze uitkeering is dus een netto winst vereischt van 540 millioen, terwijl voorts diverse reserveeringen nog ongeveer 60 mil- lioen in beslag zullen nemen. Totaal moet derhalve netto ca. 600 millioen per jaar verdiend worden, het- geen bereikbaar zou zijn met eenige verhooging van de destijds bestaande, buitengewoon lage tarieven,

¹⁾ Omstreeks Kerstmis II. werden doorvoergoederen voor Antwerpen in Duitschland slechts tot aan de Belgische grens bevracht, daar een tariefwijziging op de Belgische spoorwegen werd verwacht. Of en hoe deze inmiddels is afgekomen, is mij niet bekend.

maar zonder deze op de vooroorlogsche pariteit te brengen. Dit is uitsluitend te danken aan het feit, dat in verband met den hier geschetsten financieelen opzet der Nationale Mij., de op het bedrijf drukkende kapitaallasten naar verhouding 15 à 20 pCt. lager zijn dan voor den oorlog, nl. ongeveer 27 pCt. tegen vroeger ca. 32 pCt. van de bruto-ontvangsten.¹⁾

Mag dus alreeds uit dezen hoofde eene verlaging van de voor-oorlogsche tariefbasis worden geconstateerd, in dezelfde richting zal ook de op meer commercieele leest geschoeide exploitatie moeten werken, aangezien deze in de eerste plaats gericht zal zijn op verlaging der bedrijfskosten. Gelukt het daardoor den exploitatie-coëfficiënt te verbeteren, dan kunnen de tarieven betrekkelijk laag blijven, ja zelfs een nieuwe verlaging ondergaan, zonder het voorgespiegelde dividend in gevaar te brengen. Dat naar groote winsten en een hooger dividend zal worden gestreefd, lijkt mij onwaarschijnlijk; integendeel mag m.i. worden verwacht, dat eventueele overwinst, overeenkomstig de traditioneele Belgische spoorwegpolitiek, tot verlaging der tarieven zal leiden.

In verband hiermede verdienen de zoeven gepubliceerde resultaten over 1926 de aandacht. Daaruit blijkt, dat in de eerste 4 maanden sedert de oprichting der Maatschappij (September t/m. December) de netto-ontvangsten hebben bedragen 262 miljoen tegen 36 miljoen in de overeenkomstige maanden van 1925. De exploitatie-coëfficiënten voor bedoelde periodes waren 70,92 pCt. in 1926 en 93,57 pCt. in 1925. Ondanks de nog niet volkomen tot hun recht gekomen tariefverhoogingen en exploitatie-verbeteringen was dus de exploitatie-coëfficiënt reeds beneden dien van 1913 (nl. 72,80) gedaald.

Resumeerende, krijgt men den indruk, dat het nieuwe Belgische spoorwegregime door zijn „commercieelen” opzet geenszins in den weg behoefte te staan aan eene voortzetting der lage-tarieven-politiek. Wel echter zal de Belgische schatkist daartoe een vrij belangrijk offer moeten brengen, zooals moge blijken uit de volgende berekening.

Van het preferente kapitaal der Nationale Maatschappij is tot dusver slechts ongeveer de helft (5 milliard) geplaatst; de daarop door den staat verschuldigde rente bedraagt dus 300 miljoen. Daarentegen ontvangt de staat: 2,7 pCt. dividend op de 5 milliard in portefeuille gebleven pref. aandelen, dus 135 miljoen, plus 270 miljoen dividend op het gewone aandelenkapitaal; te zamen 405 miljoen. Er schiet dus 105 miljoen over, die kunnen worden aangewend voor de door den staat op zich genomen rente en aflossing op het oorspronkelijke aanlegkapitaal; eene verplichting ten bedrage van ongeveer 248 miljoen.²⁾ Het door den staat bij te passen tekort beloopt dus, bij een dividend van 2,7 pCt., rond 140 miljoen. Om ook dit te kunnen dekken uit de inkomsten der spoorwegen, zou het dividend 1 pCt. meer moeten bedragen.

J. H. COHEN STUART.

1) In 1912 bedroegen de bruto ontvangsten	331,3 mill.
bedrijfskosten	229,6 „
netto overschot	101,6 „
financieele lasten	105,6 „
Over het eerste halfjaar 1926 waren de	
bruto ontvangsten	887,3 mill.
bedrijfskosten	813,3 „
netto overschot	74 „
over het 2e halfjaar	262 „
Totaal over 1926	336 „

Aannemende, dat de bedrijfskosten onveranderd blijven, zullen de jaarlijkse bruto ontvangsten voortaan minstens 226 miljoen moeten bedragen om het vereischte netto overschot van 600 mill. op te leveren.

²⁾ Volgens mededeeling van den minister van financiën in het prospectus der Nat. Spw. Mij. Dat dit cijfer zooveel hooger is dan de overeenkomstige, tevoren aangehaalde, over 1912 (105,6 mill.) en zelfs over 1925 (196,6 mill.) wordt hierdoor verklaard, dat een deel van het aanlegkapitaal in sterling is geleend.

DE ENGELSCH E BANKWET.

Zoolang de Currency Notes nog niet in de circulatie van de Bank of England zijn opgenomen, is het te verwachten, dat de herziening van de Bank Charter Act, die ter gelegenheid van het samensmelten van de beide soorten van papiergeld in Engeland zal moeten plaats vinden, een onderwerp van bespreking zal blijven.

Ten vorigen jare kwam Walter Leaf, de Chairman van de Westminster Bank, in zijn jaarredevoering voor den dag met een hervormingsvoorstel, waaraan wij destijds enkele beschouwingen hebben gewijd¹⁾. Dit jaar is de discussie voortgezet door de heeren Goodenough van Barclays Bank en McKenna van de Midland Bank. Beiden hebben in hun jaarredevoeringen, waarvan men den volledigen tekst kan vinden in *The Times* van 21 en 29 Januari ll., de herziening van de Bank Charter Act besproken en daarbij uiting gegeven aan tegengestelde opvattingen.

Goodenough stelt zich op een uiterst conservatief standpunt. Hij wenscht vast te houden aan het beginsel van de Peel Act en wil niets weten van het opgeven van het in deze wet neergelegde systeem van directe contingentteering. Dit stelsel heeft volgens G. goed gewerkt; de toepassing wijst zich automatisch aan en de Bank of England is vrij gebleven van staatsinvloeden. Men zal volgens G. derhalve moeten vasthouden aan een bepaald maximum voor de niet door edel metaal gedekte circulatie en daarboven zal alle bankpapier volledig door goud gedekt moeten zijn. Engeland toch is als financieel centrum van de wereld en als groot belanghebbende bij den internationalen handel voortdurend blootgesteld aan een „external drain” van edel metaal. Wanneer dit thans gebeurt, zoo moet er voor elk pond goud, dat het land verlaat, niet meer dan £1 -/- aan bankpapier worden ingetrokken. Ging men, zooals bijv. Leaf en, gelijk wij aanstonds zien zullen, ook McKenna dat willen, over tot een stelsel van proportioneele dekking, zoo zou bij een dekkingspercentage van bijv. 40 pCt. voor elk pond goud, dat naar buiten afvloeide, £2.10.- aan bankpapier moeten worden onttrokken aan de circulatie, hetgeen uiteraard meer moeite met zich zou brengen, dan het huidige stelsel. Ook zou het volgens G. de vraag zijn, of men in Engeland bij toepassing van zulk een stelsel voldoende wisselmateriaal zou hebben om den proportioneelen bovenbouw te vormen op een onderbouw van edel metaal.

Nog verder gaat deze bankleider: hij pleit zelfs voor een terugwaartsche ontwikkeling. Ook de Gold Standard Act van 1925 kan hem niet bevredigen. Deze toch heeft het goudkernstelsel in Engeland ingevoerd en de Bank of England ontheven van de verplichting om hare biljetten in gouden munt in te wisselen. Slechts is zij gehouden om goud tot vasten prijs te koop en te verkoopen. Mocht men erin slagen om weder gouden munten in het verkeer te brengen, zooals dat vóór den oorlog het geval was, zoo zou daarmee de economische kracht van het land volgens den heer G. zeer toenemen.

De argumenten zijn niet sterk. Wel kan men toegeven, dat bij een stelsel van proportioneele dekking bij afvloeiing van goud onder omstandigheden meer credietcontractie zal moeten plaatsvinden dan thans, hoewel zulk een drainage van goud ook nu reeds op de geheele situatie der Engelsche geldmarkt zijn terugslag heeft. Doch daar staat tegenover, dat het huidige stelsel uitmunt door groote willekeur en zelfs in 1844, toen het werd ingevoerd, al niet eens voldeed aan de eischen, die men aan eene goede en soepele regeling van de circulatiebank kon stellen. De lof, door den heer G. toegezwaaid aan het huidige stelsel, dat in tijden van groote crises buiten werking moest worden gesteld en ook in meer normale tijden dikwijls aanleiding heeft gegeven tot discontoveran-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 17 Februari 1926.

deringen van een omvang en eene frequentie, die onder een minder starre regeling zeker te vermijden geweest zouden zijn, schijnt dus eenigszins misplaatst.

Zelfs al ware in Engeland niet het wisselmateriaal te krijgen, dat men zou behoeven om op een bepaalden goudvoorraad een proportioneelen bovenbouw van crediet aan te brengen, — hetgeen overigens aan twijfel onderhevig is — zoo kan men dat toch moeilijk als een bezwaar beschouwen tegen invoering van een stelsel van proportioneele dekking, aangezien het hoogstens zou kunnen uitloopen op een tijdelijk te hooge gouddekking, doch nimmer een bezwaar tegen doorvoering van het stelsel als zoodanig zou zijn.

Waarom ten slotte goud in het dagelijksch verkeer in Engeland, dat met papiergeld zeer goed gediend is, de economische kracht van het land zou verhoogen, laat de heer G. na duidelijk te maken. Vooral voor een land als Engeland schijnt een concentratie van den goudvoorraad bij de circulatiebank te prefereren boven de verspreiding daarvan over het publiek.

De gedachtengang van Goodenough wordt bestreden in de rede van McKenna, die een week na hem aan het woord is geweest. De heer McKenna voert het pleit voor een soepeler stelsel van circulatiebankwetgeving en meent terecht, dat de gelegenheid om tot zulk een nieuw stelsel over te gaan geschapen is, wanneer men de bankwet toch zal moeten herzien in verband met de voorgenomen samensmelting van Currency Notes en bankpapier, eene samensmelting, die gepaard zal moeten gaan met eene aanmerkelijke verhooging van het ongedekte contingent.

Blijkbaar gevoelt de heer McKenna daarbij het meest voor een stelsel van proportioneele dekking. Dan toch zal de Bank of England z.i. over een grooter reserve beschikken dan thans het geval is en dus het bedrijfsleven in ruimer mate van crediet kunnen voorzien.

Dit laatste zal uiteraard afhangen van het dekkingspercentage, dat men bij invoering van zulk een nieuw stelsel zou voorschrijven. McKenna spreekt niet over de bijzonderheden van eene herziening der Engelsche Bankwet. Het is dus niet zeker, of hij van dezelfde opvatting is als Leaf, die alleen eene proportioneele dekking van het bankpapier, dus niet van de opvraagbare saldi in rekening-courant, wenschelijk achtte. Het is duidelijk, dat deze opvatting niet wel houdbaar is en berust op een geheel ongemotiveerd onderscheid tusschen bankpapier en giraal geld, eene misvatting van de oude Currency Theory, die hier te lande o.a. door Pierson is bestreden en in onze bankwet van 1863 gelukkig is vermeden.

Bij de eenig logische doorvoering van het stelsel van proportioneele dekking zou in Engeland de goudvoorraad van de Bank of England een zeker percentage moeten vormen van het bankpapier, waarbij in de toekomst de Currency Notes (deze laatsten onder aftrek van het daartegen thans aangehouden bedrag aan bankpapier) zullen worden gevoegd, en van de Deposits. Wanneer men nu aan de hand van de cijfers van 26 Januari jl. eens nagaat, hoe deze verhouding thans is, zoo komt men tot de volgende opstelling:

	millioen pond
Bankpapier in circulatie	137
Public Deposits	13,7
Other Deposits	102,7
Currency Notes (minus dekking in bankpapier)	224
	477,4

Hiertegenover staat een goudvoorraad van ruim 151 millioen pond of ruim 31 pCt. Daaruit volgt dus, dat het stelsel van proportioneele dekking, mits logisch doorgevoerd en niet met behulp van de dwaalredeneering der Currency Theory, in elk geval een relatief laag dekkingspercentage zou eischen en dat men met dit percentage aanmerkelijk beneden de dertig procent zou moeten gaan, wilde men de speling krijgen, die de heer McKenna terecht gewenscht acht. Tegen een laag dekkingspercentage van bijv. 25 pCt.

zou op zichzelf geen bezwaar behoeven te worden gemaakt, doch wel vraagt men zich af, of het voor een land als Engeland nog zin zou hebben, om, indien men ertoe mocht besluiten om het volkomen verouderde stelsel van de Peel Act van 1844 overboord te gooien, over te gaan tot eene proportioneele dekking, die wel meer soepelheid zou kunnen geven dan de starre regeling van 1844, doch die, zooals wij ook reeds in ons artikel van 17 Februari 1926 betoogden, steeds bij het vaststellen van de minimumdekking een element van groote willekeur zal bevatten. Desnoods zou men aan een betrekkelijk hoog dekkingspercentage nog zekere beteekenis kunnen hechten, omdat het een goeden indruk op het buitenland zou maken. Dat is echter blijkens bovenstaande cijfers thans toch niet te bereiken. Waarom dan niet volstaan met de bepaling, dat de Bank of England te allen tijde moet zorgen voor de inwisselbaarheid van haar papier in goud en het verder aan de ervaren leiders van deze instelling overgelaten, hoe men het best meent dit doel te kunnen bereiken? Dat is, wanneer men aan een metallistisch geldstelsel wil vasthouden — hetgeen een vraag op zichzelf is — naar onze meening de beste oplossing.

Dankbaar erkennend, dat wederom een man van gezag in de Engelsche bankwereld zijn stem heeft verheven tegen de verouderde bepalingen van de bankwet van 1844, erkennend ook, dat een stelsel van proportioneele dekking, mits met een niet onredelijk hoog dekkingspercentage ingevoerd, reeds een stap in de goede richting beteekent, zal men toch moeilijk kunnen otkomen aan den indruk, dat ook de oplossing, die aan McKenna voor oogen stond, nog eenszins voert tot datgene, wat van metallistisch standpunt als een ideale oplossing zou zijn te beschouwen.

G. M. V. S.

NAAR AANLEIDING VAN HET ARREST VAN DEN HOOGEN RAAD IN DE ZAAK VAN DEN KONINKLIJKE HOLLANDSCHEN LLOYD.

III.

De gebruikelijke tegenstelling: obligatieleeningen met, of zonder trustees, geeft mij nog tot het volgende aanleiding. Uit het geval van den Hollandschen Lloyd blijkt, dat eigenlijk een eenigszins andere onderscheiding zou zijn te maken dan die der practijk. Men vergete niet, dat weliswaar in den regel de instelling van een verband tusschen gezamenlijke schuldbriefhouders gepaard gaat met de instelling van een gezamenlijken vertegenwoordiger, een trustee — maar dat dit samengaan van deze twee instellingen geenszins noodzakelijk is. Wordt een leening gedekt door hypotheek of onderpand, dan zal van den aanvang af de benoeming van een trustee onvermijdelijk zijn, maar in alle andere gevallen valt niet in te zien, waarom dergelijke benoeming — van den aanvang af — noodzakelijk zou zijn. Ook zonder benoeming van een trustee, staat er niets in den weg aan de vaststelling van „voorwaarden der leening”, waarbij een organisatie tusschen gezamenlijke obligatiehouders wordt tot stand gebracht. Het is opmerkelijk hoe zelden van deze mogelijkheid wordt gebruik gemaakt; men krijgt, de practijk beziende, den indruk alsof tusschen de begrippen „organisatie” en „trustee” een noodzakelijke samenhang bestaat. Toch is dit, voor zoover ik zien kan, geenszins het geval.

Wanneer onder de voorwaarden der leening (afgedrukt aan de binnenzijde der obligatie, of neergelegd in een te neutraler plaatse gedeponeerde acte, naar welke de obligatie verwijst) wordt opgenomen, dat er vergaderingen van obligatiehouders mogelijk zijn, waarin, met zekere meerderheid van stemmen, besluiten kunnen worden genomen, die ook de minderheid en afweziggen zullen binden, dan valt niet in te zien, waarom dergelijke bepaling — mits te goeder trouw toegepast — niet volkomen bindend zou zijn, ook al wordt niet te gelijker tijd één vertegenwoordiger van gezamenlijke obligatiehouders benoemd.

Ongetwijfeld zijn er grenzen te stellen, zoo aan de regeling zelf, alsook aan hare toepassing. Het zal aanbeveling verdienen bij de regeling enkele onderwerpen met name te overwegen. Ook zonder dat het uitdrukkelijk wordt vermeld, zal wel steeds aangenomen worden, dat een besluit, volgens hetwelk ieder obligatiehouder op zijne stukken zeker bedrag zou moeten bijstorten, ontoelaatbaar zal zijn (het besluit zou trouwens bij obligaties aan toonder moeilijk zijn door te voeren). Daarentegen zal niet voor betwisting vatbaar zijn de toelaatbaarheid van besluiten, zooals de malaise der vorige jaren er zoo vele heeft meegebracht: den rentevoet te wijzigen, de rentebetaling op te schorten, een deel der dekking vrij te geven, gedeeltelijke kwijtschelding te verleenen.

Intusschen, met het oog op het groote belang, bij dergelijke besluiten betrokken, zal het in den regel aanbeveling verdienen in de voorwaarden der leening te bepalen, dat zij niet mogen worden genomen dan met een versterkte meerderheid van stemmen. Het is ongetwijfeld waar, dat dergelijke bepaling in het algemeen de strekking heeft de stem der minderheid zwaarder te laten wegen dan die der niet sterk overwegende meerderheid; waar het betreft verkorting of afstand van rechten is dit intusschen volkomen redelijk.

Moeilijkst is de vraag, of een besluit geoorloofd is, waarbij niet in den omvang der rechten van den obligatiehouder, maar in den aard zijner rechtsbetrekking tot de schuldenares wijziging wordt gebracht: een besluit bijv., waarbij de obligaties inwisselbaar worden gesteld tegen aandelen. Het klinkt op het eerste gezicht aannemelijk, dat een besluit, waarbij den individueelen obligatiehouder zelfs zijn obligatiehouderschap wordt ontnomen (met opdringing aan hem van de kwaliteit van aandeelhouder), als al te vergaande, niet toelaatbaar zou zijn; wie echter zoekt deze stelling te argumenteeren zal bemerken, dat het niet zoo eenvoudig is aan te geven, waarom hier nu juist de grens van het geoorloofde zou zijn overschreden. Is de (versterkte) meerderheid van obligatiehouders werkelijk van meening, dat wijziging der rechtspositie in het belang is van obligatiehouders, waarom zou dan bij de voorwaarden der leening niet kunnen worden bepaald, dat ook voor dit geval bindende besluiten kunnen worden genomen? Van een „gewelddadige ontzetting uit te goeder trouw verkregen rechten” is — wanneer het geval van te voren is voorzien — toch wel geen sprake.

Zal nu echter de vermelding van de mogelijkheid van besluiten, als bedoeld, de obligatie niet al te zeer ontsieren, zoodat de geneigdheid tot deelneming in de leening er min of meer ernstig door zal worden gedrukt? Ziedaar een vraag voor de emitteerende vennootschap-debitrice — en haren bankier — waaraan inderdaad gewicht toekomt. Wanneer het publiek — de combinatie van nemers der obligatiën — de zaak begrijpt, behoeft echter vrees niet te bestaan; wie inziet, dat in het algemeen stéeds verstandig is, wanneer men een aantal lotgenooten heeft, zich bij deze aan te sluiten en zich te onderwerpen aan hetgeen de meerderheid juist zal oordeelen, zal in een regeling als bedoeld eer een voordeel zien dan een achteruitzetting. Een enkel kribbenbijterig aangelegd individualist onthoude zich dan maar van inschrijving. Hoofdzaak is, dat elk obligatiehouder zich kunne uiten, zijne inzichten in een vergadering kunne laten gelden; wordt voor hetgeen hij vóórstaat een meerderheid niet gevonden, welnu hij leere er tegen te kunnen ongelijk te krijgen.

Hoofdvraag voor een te nemen besluit is, dat het genomen worde te goeder trouw en dan natuurlijk, dat het zakelijk, uit financieel-economisch oogpunt, juist zij; beslissend is ten slotte de materiele vraag, of het besluit een goed besluit is, meestal in dier voege, dat worde aangetoond, dat niet-aanvaarding ervan belangrijk nadeeliger voor belanghebbenden zou uitkomen.

Over de „goede trouw” zal ten slotte, bij verschil van meening, het oordeel liggen in handen van den Rechter. Over de juistheid van een besluit zal het moeilijker zijn den Rechter de beslissing op te dragen.

Edoch, men bedenke, dat belangenvragen en rechtsvragen hier vaak in elkaar zullen overgaan. Gesteld een obligatieleening is gedekt door hypotheek op een onroerend goed ter vroeger getaxeerde waarde van f 100.000; taxatiewaarde thans f 60.000; het goed is op het oogenblik onverhuurd. Voorgesteld wordt afstand te doen van het verband om een verkoop voortgang te laten hebben voor den prijs van f 40.000 aan... een bestuurder der vennootschap-debitrice zelf. Het bedenkelijke der transactie ligt er dik-op. Wordt het voorstel aangenomen met een goed deel stemmen van den betrokken bestuurder zelf — ongetwijfeld zal de Rechter de *rechtsvraag*, of strijd met de „goede trouw” aanwezig is geweest, bevestigend beantwoorden. Maar hoe, als wij de cijfers eenigszins wijzigen; als de bestuurder bijv. f 75.000 heeft geboden; zal dan de vraag, of het besluit moet worden erkend, alsnog een rechtsvraag zijn, of enkel een belangenvraag? en zal dan plotseling den Rechter de bevoegdheid tot oordeelen moeten worden ontzegd? Het komt mij voor, dat de grenstelling tusschen rechtsvraag en belangenvraag hier samenvalt met de vraag, waar de goede trouw ophoudt en dat men diensvolgens gevoegelijk den Rechter zelf de competentievraag, en daarmee de vraag naar de geldigheid van het besluit, kan laten beantwoorden. Is de goede trouw op geenerlei wijze betwistbaar, welnu dan zullen er ook geen termen zijn den Rechter in de zaak te betrekken.

In het tweede deel van dit opstel zinspeelde ik op de bezwaren, die de laatste jaren meermalen — meer of minder openlijk — tegen trustees zijn geuit: zij zouden voortkomen uit den kring van emittenten, aangewezen worden door de debitrice, enz. Persoonlijk ben ik overtuigd, dat de bezwaren ongegrond zijn. Maar misschien hebben trustees — door een enkel maal te groote lijdelijkheid aan den dag te leggen, door zich te uitsluitend formeel te houden aan hetgeen hun bij de trustacte werd opgedragen — zelf wel eens aanleiding gegeven tot zonderlinge toestanden. Is het werkelijk niet eenigszins vreemd, zooals wel eens werd vertoond, dat hoewel er voor een obligatieleening een trustee (dus een algemeen vertegenwoordiger van alle obligatiehouders) was benoemd, nochtans tegen den tijd dat een coupon dreigde niet betaald te zullen worden, aanstonds door een of andere Vereeniging een „beschermingscomité” benoemd ging worden, dus een tweede vertegenwoordigend lichaam naast het reeds bestaande? Ongetwijfeld ligt m.i. hier de fout bij trustee, die zich hetgeen zijn natuurlijke taak zou zijn geweest, uit de hand liet nemen. Op grond, dat de trustacte enkel een optreden van trustee kent, nadat de niet-betaling van rente is ingetreden. Alsof de trustacte daarmee zou verbieden ook reeds van te voren obligatiehouders gelegenheid te geven samen te komen zoo om hun ongenoegen te uiten, alsook vooral om maatregelen te beramen. Hiernaast mag echter niet worden verzwegen, dat óók herhaaldelijk door trustees andere gedragslijn is gevolgd.

Hoe het zij, ik zou de vraag willen stellen, of, ondanks ons over het geheel fraai-ontwikkeld trustverbandrecht, niet wenschelijk, om niet te zeggen noodzakelijk blijft, dat de Wetgever (met name de naamlooze vennootschapswetgever) het vraagstuk der regeling van de gemeenschappelijke belangen van obligatiehouders niet langer uit den weg ga, maar beproeve in deze menig goed buitenlandsch voorbeeld te volgen. Waaraan ik dan ter overweging voor de practijk zou willen toevoegen: méér dan tot nu toe, als men instelling van een trustee aanstonds niet wenscht, dan tóch in de voorwaarden der obligatieleening een regeling vast te leggen, waarbij den eenling (ik noemde hem den kribbenbijter, maar versta, dat men hem

anderzijds aanduidt als den handhaver des rechts, die van oppertuniteitsredeneeringen niet wil weten) zijne plaats althans duidelijk worde aangewezen.

Mr. H. M. A. SCHADEE.

Rötterdam, Januari 1927.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE GROOTE BANKCONCENTRATIE TE WEENEN.

Dr. R. Kerschagl te Weenen schrijft ons:

De „Boden-Kreditanstalt“ heeft in een jaar tijds twee van de kleinere voormalige groot-banken in zich opgenomen, nl. de „Verkehrsbank“ en de „Unionbank“ en is daardoor tot de grootste en sterkste bankinstelling van Oostenrijk geworden. Het is merkwaardig, dat, ondanks het feit, dat de opname van de „Unionbank“ eerst in de laatste dagen haar beslag kreeg, terwijl de opname van de „Verkehrsbank“, meer dan twee jaar geleden plaats vond, de formeel fusie van deze banken door aandelenruil thans gelijktijdig plaats vindt. De „Boden-Kreditanstalt“ gaat, met medewerking van buitenlandsche zakenrelaties, tot een kapitaalsvermeerdering over en ruilt de aandelen van de „Verkehrsbank“ in een verhouding van 11 aandelen „Verkehrsbank“ tegen 2 aandelen van de „Boden-Kreditanstalt“ en de aandelen van de „Unionbank“ in een verhouding van 4 aandelen „Unionbank“ tegen 1 aandeel „Boden-Kreditanstalt“. Om de daarbij betaalde tegenwaarde juist te kunnen schatten, moet men in aanmerking nemen, dat een aandeel „Boden-Kreditanstalt“ toentertijd een waarde van rond 21,60 sch. bezat, een aandeel „Unionbank“ 6,50 sch. bedroeg en een aandeel van de „Verkehrsbank“ rond 3,60 sch. Door deze fusie is van de drie nog overgebleven groot-banken, nl. de „Kreditanstalt“, de „Boden-Kreditanstalt“ en de „Nieder-Oesterreichische Eskompte-Gesellschaft“, de „Boden-Kreditanstalt“ op de eerste plaats gekomen. De „Kreditanstalt“ is door een fusie met de „Anglobank“, die voor haar een belangrijke onderneming geworden is, op de tweede plaats gekomen en eerst op de derde plaats volgt de „Nieder-Oesterreichische Eskompte-Gesellschaft“, die herhaaldelijk over den aankoop van banken onderhandeld heeft, doch die steeds op het laatste oogenblik door besluiteloosheid en allerlei bezwaren, hetzij van een overeenkomst afzag, hetzij voor het sluiten van een overeenkomst te laat kwam.

Het is belangwekkend, de geschiedenis van de overname der „Unionbank“ na te gaan. Reeds eenige jaren geleden was de meerderheid van de aandelen der „Unionbank“ te krijgen, aangezien de bank weliswaar volkomen solide en gezond en in het bezit van een belangrijk industrieconcern was, doch, juist ten gevolge van deze eerder al te solide bedrijfsleiding en haar betrekkelijk geringe kapitaalcracht, niet winstgevend bleek. Ten slotte gelukte het den bekenden financier Sigmund Bosel, de meerderheid van de aandelen van de bank te verwerven en zelf President van de „Unionbank“ te worden. Tot vice-president benoemde hij Dr. Wolfgang David, een van zijn rechtskundige adviseurs. Aan diens energie was het voor een deel te danken, dat de „Unionbank“ niet in de speculatieve zaakjes van het huis-Bosel gewikkeld werd en dat alle overmatige credietverleening aan den President Bosel of aan zijn bankfirma door haar werd afgewezen. Zoo bleef enerzijds de kern van de bank behouden, terwijl Bosel zich anderzijds gedwongen zag, de meerderheid van de aandelen der „Unionbank“ direct te verkoopen. Nadat aanvankelijk geender Weensche groot-banken geneigd bleek, tot den aankoop van deze aandelen over te gaan, werden de aandelen vervolgens aan een Zwitsersche „holding-company“ en ten slotte door deze, aan de Postspaarbank verpand, nadat laatstgenoemde de schuld van Bosel had overgenomen. Na het faillissement van Bosel trachtte nu de Postspaarbank door reali-

seering van dit onderpand het debetsaldo, dat Bosel bij haar had staan, zooveel mogelijk te dekken. Bij wijze van voorbereiding heeft de Postspaarbank in December 1926 de aan haar verpande 3 miljoen aandelen „Unionbank“ voor den prijs van 6,50 sch. van het bankiershuis-Bosel gekocht en den koopprijs van Bosel's schuld aan de Postspaarbank in mindering gebracht. Daardoor werd de mogelijkheid, dit aandelenpakket vlot van de hand te doen, aanzienlijk vergroot. De eerste onderhandelingen, die gevoerd werden, werden gevoerd met een groep, die behalve uit den „Wiener-Bankverein“ nog uit Deutsche zakenrelaties van deze bank — waaronder in de eerste plaats de „Deutsche Bank“ en haar Amerikaansche relaties — was samengesteld. Het bleek echter, dat met deze groep een dadelijke verkoop met een spoedige liquideering van den vervalprijs niet mogelijk was. Als tweede groep kwam de „Nieder-Oesterreichische Eskompte-Gesellschaft“ in aanmerking. Zij bood aanvankelijk een prijs van rond 6,50 sch. of een inruiling tegen aandelen „Eskonto-Gesellschaft“, die toen rond 26 sch. stonden (thans staan zij 28) in een verhouding van vier tot één. De „Nieder-Oesterreichische Eskonto-Gesellschaft“ verlangde echter verder langdurige en grondige onderzoekingen en gegevens over den stand van de bank, zoodat ook met haar geen snelle overeenkomst tot stand kon komen. Daarop brak de President, Dr. Reisch, de toenmalige leider van de Postspaarbank, de onderhandelingen ook met deze groep af en sloot met de „Boden-Kreditanstalt“ het genoemde verdrag, dat behalve de reeds vermelde inruiling tegen aandelen „Boden-Kreditanstalt“ nog twee andere voordeelen aan de Postspaarbank bracht:

1. een 7 pCt. dollarcrediet van de „Boden-Kreditanstalt“ aan de Postspaarbank, welke het aan laatstgenoemde mogelijk maakte, het, in verband met de overname van de aandelen der „Unionbank“ aan de Zwitsersche holding-company verschuldigde bedrag van rond \$ 3,5 miljoen, in verschillende vervaltermijnen vlot af te doen;

2. had de Postspaarbank toentertijd nog een aanzienlijk pakket aandelen van, aan het concern der „Unionbank“ verbonden, industrieën en andere aandelen van Bosel als onderpand in haar bezit, zoodat het haar zonder twijfel zal gelukken met de te verkrijgen totaalopbrengst het passiefsaldo van Bosel voor verreweg het grootste-deel te dekken en op deze wijze dit in ieder geval twijfelachtige zaakje zoo goed als geheel zonder blijvende schade voor de Postspaarbank te liquideeren. Ook de vraag, op welke wijze de Postspaarbank uit de aan haar te overhandigen aandelen van de „Boden-Kreditanstalt“ een geldopbrengst tot dekking van haar schuld zal krijgen, is thans op volkomen bevredigende wijze opgelost. Voor den overgangstijd en tot dekking van haar verplichtingen aan de Zwitsersche „holding-company“ staat het crediet van de „Boden-Kreditanstalt“ ter harer beschikking, terwijl reeds ernstige onderhandelingen met Amerikaansche en Engelsche groepen zijn aangeknoopt, die tot doel hebben, in den kortst mogelijken tijd tot den verkoop van het geheele overgenomen pakket aandelen der „Boden-Kreditanstalt“ te leiden; een transactie, die zeer wel mogelijk schijnt, aangezien deze aandelen in het buitenland over het algemeen goed verkoopbaar zijn en in de laatste jaren een groot dividend hebben afgeworpen. Zoo heeft men derhalve practisch precies hetzelfde bereikt als bij de tot nu toe niet mogelijk gebleken eventualiteit van een verkoop van het geheele pakket aandelen tegen contant geld. Het aaneensluitings- en consolideeringsproces onder de Weensche groot-banken schijnt hiermede ongetwijfeld eveneens voorloopig ten einde. Hetzelfde geldt voor de saneering van de Postspaarbank, die den President Reisch in rond zes maanden gelukt is.

Ook bij de Oostenrijksche provinciale banken is

het reinigings- en aaneensluitingsproces bijna geheel beëindigd. Een niet onaanzienlijk deel van deze banken kon geliquideerd worden en verdween daarmee geheel van het tooneel. Hiertoe behoort bijv. de „Kärntnerbank“, waarmee men reeds tot een accord gekomen is en die bij vorderingen tot een bedrag van 500 sch. volledige betaling en bij alle andere vorderingen een betaling van 80 pCt. in 20 maandelijksche termijnen aanbiedt. Bij den betrekkelijk gunstigen stand der aanwezige activa is het mogelijk, dat tijdens de liquidatie nog een verdere uitkeering boven dit percentage mogelijk zal blijken. Wat de andere provinciale banken betreft, is ook de „Boden-Kreditanstalt“ voorloopig als patroon opgetreden en zal het grootste deel van deze banken langzamerhand in haar filialen veranderen. Zij heeft bijv. de „Bank für Ober-Oesterreich und Salzburg“ overgenomen, die tot nu toe aansluiting had gezocht bij het concern der „Unionbank“. Ook de „Steirerbank“, die behoort tot het concern van de „Zentralbank der deutschen Sparkassen“ gaat nu, na betrekkelijk langdurige onderhandelingen, in de belangengemeenschap van de „Boden-Kreditanstalt“ over. In Tirol neemt de „Tiroler Hauptbank“, de vroegere „Bank für Tirol und Vorarlberg“ op, gaat tot kapitaalsuitbreiding over en drijft voortaan haar zaken onder den naam „Hauptbank für Tirol und Vorarlberg“. Ook hier bestaat een enge samenhang met de „Boden-Kreditanstalt“, aangezien de genoemde bank een zusterinstituut van de „Verkehrsbank“ is, laatstgenoemde echter, zooals wij reeds zeiden, thans ook formeel tot fusie met de „Boden-Kreditanstalt“ is overgegaan.

Het herstel van het bankwezen in Oostenrijk heeft in ieder geval aanzienlijken voortgang gehad. Terwijl aanvankelijk banken, die bankroet waren, gefusioneerd werden, werden later banken, die op instorten stonden, gefusioneerd en ten slotte ging men van deze dooden en zwaarverwonden tot de lichtverwonden over, toen men, bij een juister inzicht in den toestand, banken begon te fusioneerden, die ongetwijfeld solide waren, doch die niet meer renderden. Hierbij zijn de „Oesterreichische Kredit-Anstalt“ en de „Oesterreichische Boden-Kreditanstalt“ de twee grote kristallisatiepunten geweest. Naast deze twee heeft zich slechts één enkele bank als groot-bank weten te handhaven, nl. de „Nieder-Oesterreichische Eskonto-Gesellschaft“, die zich overigens van de beide eerstgenoemde daardoor onderscheidt, dat zij nog niet tot eenigerlei fusioneerende overgang en zoo in zekere mate het derde, nog vrije kristallisatiepunt vormt. In verband met de overname der „Union-Bank“ is een zeer levendige en politiek getinte discussie ontstaan, of het niet doelmatiger ware geweest, de overname van de „Unionbank“ door de „Eskonto-Gesellschaft“ te laten uitvoeren, welke laatste toch óók een desbetreffend aanbod gedaan heeft. Het is er niet van gekomen en veel ontevredenheid is er waarschijnlijk door achterwege gebleven. Van economisch standpunt was het misschien het grootste geluk, dat de Oostenrijksche bankwereld kon overkomen, dat nl. een derde, vrij en sterk kristallisatiepunt overbleef, dat de nog noodzakelijke maatregelen ter hand kan nemen en vrij staat om zijnerzijds alle aanvullende maatregelen te treffen, die nog noodzakelijk mochten blijken.

Immers, we mogen ons niet verhelen — en juist de gebeurtenissen in verband met de onderhandelingen over de overname der „Unionbank“ hebben dit op opvallende wijze getoond — dat de kleinere banken, die naast deze drie groot-banken zijn blijven bestaan, een sterke aaneensluiting behoeven; een aaneensluiting behoeven, niet uit een oogpunt van soliditeit, want zij zijn over het algemeen als ernstig en ten deele zelfs als liquide te beschouwen, doch van het standpunt der rentabiliteit. Het zal op den duur wel niet te vermijden zijn, dat men uit de nog bestaande kleinere banken wellicht twee bankcomplexen vormt, het-

zij door een onderlinge samensmelting, hetzij door aansluiting aan de nog niet door fusies belaste groot-banken. Eergierigheid en trots, traditie en gevoeligheidjes zullen zich misschien tegen de erkenning van deze noodzaak nog een tijdlang verzetten. Wanneer echter eerst de interne balansen zullen hebben aangehouden, dat men weliswaar volstrekt solide is gebleven, doch dat men gedwongen is de jaarlijksche dividenden sedert eenigen tijd (of over eenigen tijd) niet uit de loopende zaken te betalen, doch aan de reserves te onttrekken, dan zal het gezonde verstand wel doorbreken.

Overigens behoeft men zich daardoor in het geheel niet gekrenkt te gevoelen. Men zie slechts naar Amerika, waar tegenwoordig hetzelfde het geval is en waar men een speciale wet scheidt, om het tot nu toe geldende systeem van talloze afzonderlijke banken voortaan door het systeem van groote centrale banken met een uitgebreid filialennet te vervangen. De goudbalans heeft slechts een deel van het noodzakelijk inzicht gebracht, door ons met groote duidelijkheid te toonen, wat er nog van het kapitaal aanwezig was. Het inzicht in de oogenblikkelijke winstmogelijkheid van dezen kapitaalvoorraad zal zich niet zoo spoedig, maar met des te grootere zekerheid baanbreken.

AANTEKENINGEN.

Schatting van de werkzame bevolking in eenige landen in 1931 en 1941 door Prof. A. L. Bowley, Dir.ès Sciences F.B.A.

De economische en financieele sectie van den Volkenbond gaat regelmatig voort met het publiceeren van statistisch materiaal en memoranda, die als basis kunnen dienen van de groote economische conferentie, welke a.s. Mei te Genève zal worden gehouden. Zoo verschenen nu weer kort na elkander een: *schatting van de werkzame bevolking in enkele landen in de jaren 1931 en 1941*, van de hand van den vermaarden statisticus prof. dr. A. L. Bowley, en een Memorandum over „*Dumping*“, geschreven door Jacob Viner, hoogleeraar in de economie aan de universiteit te Chicago.

Op het laatstgenoemde Memorandum komen wij in een volgend nummer nog terug. Aan eerstgenoemde monografie ontleenen wij de volgende passages:

Men heeft geen grond om aan te nemen, dat de toename van de bevolking in een nabije toekomst met denzelfden regelmaat zal plaats vinden als in de laatste tientallen jaren vóór den oorlog. In een zeer groot aantal landen is een duidelijk voelbare daling in het geboortecijfer ingetreden en als factor in tegenovergestelden zin een vermindering van het sterftecijfer, welke grootendeels is te danken aan een daling in de zuigelingssterfte. Behalve deze algemeene tendenzen dient men rekening te houden met de sterfte gedurende den grooten oorlog van mannen op den leeftijd om de wapenen te dragen. De verdeeling van de bevolking over de verschillende leeftijdsgroepen heeft zich in alle landen, waarvoor nauwkeurige gegevens ter beschikking staan, aanzienlijk gewijzigd, en men zal niet tot den normalen toestand terugkeeren, voordat de generaties, die tijdens den oorlog zijn geboren, verdwenen zijn. Wanneer men dus bij voorbaat een bruikbaar overzicht wil geven van de toekomstige bevolking, dan dient men niet alleen de totalen aan te geven, doch evenzeer de gedetailleerde cijfers voor bepaalde leeftijdsgroepen.

Het aantal der toekomstige geboorten is een vraag van zuivere gissing. Alles wat men kan zeggen, is, dat niets op een spoedige verandering in de huidige tendens wijst, doch wij blijven in dit opzicht op vasten grond, wanneer wij onze studie beperken tot de personen, die in het eerste halfjaar van 1941 den leeftijd van minstens vijftien jaren hebben bereikt, aangezien al deze personen thans reeds geboren zijn.

De bevolkingsstatistieken, die men in het betrokken memorandum vindt, hebben slechts betrekking op personen van 15 tot 70 jaar, die de groote meerderheid vormen van de werkzame (actieve) bevolking.

Men kan onmogelijk weten, welk gedeelte van de thans levende bevolking in de jaren 1931 of 1941 nog in leven

Bevolking (mannen en vrouwen) van 15—70 jaren (volgens het grondgebied van 1925).

Datum	Zweden	Dene- marken	Groot- Britt.	België	Frank- rijk	Duitsch- land	Zwit- serland	Italië	V.S. van Amer.	Aus- tralië	Japan
Aantal (in duizenden)											
1910 (ongeveer)	3.472	—	27.019	4.881	28.400	35.300	2.457	22.425	60.033	2.911	33.070
1920 (ongeveer)	3.859	2.096	29.353	5.267	27.823	39.780	2.664	25.060	69.085	3.561	34.946
Aantal, geschat in de veronderstelling dat er geen migratie is (in duizenden)											
1931	4.333	2.437	32.737	5.667	28.078	45.720	2.961	28.737	81.740	4.160	40.184
1941	4.690	2.700	34.179	5.778	27.583	47.360	3.102	31.037	89.863	4.688	43.588
Percentage van de toename (benaderende cijfers)											
Van 1910 tot 1920.....	11	—	9	8	— 2	13	9	12	15	22	6
„ 1920 „ 1931.....	12	16	12	7½	1	15	11	15	18	17	15
„ 1931 „ 1941.....	8	11	4	2	— 2	3½	5	11½	10	13	8
Van 1910 tot 1941.....	35	—	26½	18	— 3	34	26	38	50	61	32

zal zijn, en het was dus noodzakelijk zijn toevlucht te nemen tot een hypothese. Het zou niet onredelijk geweest zijn te veronderstellen, dat de tendens tot een vermindering van het sterftecijfer aan zal houden. Schattingen, op deze veronderstelling gegrond, zijn reeds gepubliceerd. Wij hebben er echter de voorkeur aan gegeven, aan te nemen, dat het sterftecijfer voor iedere leeftijdsgroep voor de vlak achter ons liggende jaren, in ieder land onveranderd zal blijven in de periode, die wij op het oog hebben. Trouwens, de schattingen, die zich beperken tot de leeftijdsgroep van 15 tot 70 jaar en die zich niet verder uitstrekken dan het jaar 1941, zijn feitelijk dezelfde, onverschillig, van welke hypothese men uitgaat.

Na erop te hebben gewezen, dat het Memorandum zich slechts beperkt tot enkele landen¹⁾, waarvan het beschikbaar cijfermateriaal voldoende betrouwbaar is, en die, hetzij door hun industrieel karakter, hetzij door de grootte van hun bevolking van voldoende belang zijn, (Nederland schijnt men in geen van beide opzichten belangrijk te achten!) gaat Prof. Bowley aldus voort:

De cijfers kloppen niet volledig met de werkelijkheid, omdat zij geen rekening houden met de emigratie en de immigratie na het jaar 1921 (of den datum, het dichtst bij 1921, waarop in de betreffende landen een volkstelling werd gehouden). Het zou mogelijk geweest zijn, in bepaalde gevallen het netto-resultaat der verhuizingen te schatten tot 1926 en de een of andere hypothese aan te nemen over de toekomstige verschuivingen. Maar aangezien de statistieken over deze laatste jaren onvolledig zijn en aangezien iedere hypothese op pure fantasie zou hebben berust, gaven wij er de voorkeur aan, die cijfers te noemen, zooals die zouden zijn, wanneer er geen migratie was, gereed om ze te verbeteren, naarmate de cijfers over de migratie bekend zullen zijn. Zelfs met deze beperking berusten de schattingen slechts op een benadering. Onder de opgenomen landen hebben alleen Australië en de Vereenigde Staten een sterftetafel, die berekend is op grond van de ervaring van na den oorlog. Voor andere landen bleek het noodzakelijk, een sterftetafel van vóór den oorlog als basis te nemen²⁾ en volgens een speciale berekening de gevolgen van een vermindering van het sterftecijfer te schatten. In verband met den geringen tijd, dien wij voor dit werk hadden, cischte deze berekening het gebruik van vereenvoudigde en benaderende methoden. Niettemin schatten wij de afwijkingen, die daaruit voortvloeien, hoogstens op 1 pCt. en, voor de gedetailleerde cijfers, wat betreft de groepen van 50-jarigen, op 2 pCt., behalve voor personen van minder dan 25 jaar, waarvoor de marge verhoudingsgewijs aanzienlijker is. Er bestaat een onbekende schattingsmarge, voor wat de cijfers over Italië betreft, want wij beschikken slechts over volledige en gedetailleerde gegevens over 70 pCt. van de bevolking en wij waren derhalve genoodzaakt, van de veronderstelling uit te gaan, dat de verschillende factoren, die golden voor dit gedeelte van de bevolking op de geheele bevolking van toepassing waren. Van het oogeblik af, dat de onzekerheid, waarin men zich bevindt met betrekking tot de toekomstige geboorte- en migratiecijfers, een veel aanzienlijker marge open laten, waren wij van meening, dat het nergens toe zou hebben gediend, onze toe-

vucht te nemen tot een verfijnde en gecompliceerde methode.

Het algemeene resultaat der schattingen vindt men hierboven.

Wanneer men deze cijfers beschouwt, dient men te bedenken, dat sinds den datum van de volkstelling (ongeveer 1920) geen rekening meer is gehouden met de emigratie en de immigratie. De bevolking van Groot-Brittannië is dus zeker overschat en die van de Vereenigde Staten van Amerika en van Australië zijn onderschat. Evenmin is op eenigerlei wijze rekening gehouden met de mogelijke verbetering van het geboortecijfer na 1925 (behalve voor Zweden). Ten overvloede dient met nadruk te worden gewezen op het feit, dat het niet mogelijk is, de cijfers van de hierboven gegeven statistiek als grondslag te gebruiken voor de een of andere schatting voor de jaren na 1941. Indien het sterftecijfer niet toeneemt, zal in den loop van de volgende jaren een vertraging in de bevolkingstoename optreden, of zelfs een absolute vermindering, wat betreft de personen, van lagere leeftijd en het vermeerderingspercentage van het totaal zal de neiging hebben geringer te zijn dan gedurende de periode van 1931 tot 1941.

Elk van de drie door ons beschouwde periodes van tien jaren vertoont haar eigen karaktertrek. De eerste, die de oorlogsjaren omvat, wordt gekarakteriseerd door een vertraging in de toename van de werkzame bevolking in de oorlogvoerende landen¹⁾ en een absolute vermindering in Frankrijk. Aan het einde van de tweede tienjarige periode, wanneer de overlevenden van hen, die tusschen 1861 en 1916 geboren werden, in de cijfers zijn opgenomen, heeft de vermindering van het geboortecijfer nog slechts weinig effect gehad en men vindt weer de normale toename, die niet merkbaar verschilt van de toename van vóór den oorlog. De cijfers zouden echter herzien moeten worden in het licht van de gegevens, die men reeds bezit over de migratie gedurende de jaren 1921 tot 1926. In den loop van het derde decennium, dat, op het eind, de overlevenden van de tusschen 1871 en 1926 geboren personen omvat, oefenen de lage geboortecijfers gedurende de periode 1916 tot 1926 een volledig effect uit en is de toename overal geringer, terwijl voor Frankrijk de schattingen op een absolute vermindering wijzen.

In den loop van de dertig jaren in hun geheel beschouwd en zonder vermindering of vermeerdering der cijfers in verband met de overdracht van grondgebied en natuurlijk eveneens zonder met de migratie rekening te houden, wijzen de schattingen op een toename van de werkzame bevolking in Amerika en Australië met resp. 50 pCt. en 60 pCt., in Zweden en Japan met 35 pCt. en 32 pCt., in Italië met 38 pCt., in Groot-Brittannië en Zwitserland met ongeveer 26 pCt., in België met 18 pCt., terwijl in Frankrijk een vermindering zal zijn opgetreden. In het geval van Duitschland kan men veronderstellen, dat (terwijl de bevolking van 15 tot 70 jaar — die zich werkelijk bevindt op het gebied, dat thans door Duitschland wordt beheerd — in de periode van 1910 tot 1941, met 34 pCt. vermeerderd zal zijn) deze bevolking in 1941 slechts 15 pCt. grooter is dan de bevolking van dezelfde leeftijdsgroep, die in 1910 leefde in Duitschland, zooals het toen was.

Ten slotte mogen hier nog eenige cijfers volgen

¹⁾ Met name: Zweden, Denemarken, België, Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitschland, Zwitserland, Italië, Vereenigde Staten, Australië en Japan.

²⁾ 1916—1920 voor Denemarken.

¹⁾ In Duitschland bedroeg de vermeerdering (voor alle leeftijdsgroepen) 15 pCt. van 1900 tot 1910. Van 1910 tot 1919 bedroeg zij 7 pCt. voor de mannen van 15 tot 70 jaar en 18 pCt. voor de vrouwen van denzelfden leeftijd op hetzelfde gebied gedurende dezelfde periode.

over de verhouding in Engeland, Frankrijk en Duitschland tusschen de manlijke en de vrouwelijke bevolking van 15 tot 70 jaar in procenten van de totale bevolking van denzelfden leeftijd aan het einde van elk der genoemde decennia.

Groot-Brittannië.

Leeftijd	Mannen				Vrouwen			
	1911	1921	1931	1941	1911	1921	1931	1941
15—30	19.4	17.5	18.0	16.0	20.9	19.7	18.2	15.8
30—45	15.5	14.4	13.4	15.4	16.6	16.7	16.1	16.4
45—60	9.5	11.1	11.3	11.0	10.5	11.9	12.9	13.4
60—70	3.5	4.0	4.7	5.5	4.1	4.7	5.4	6.5
15—70	47.9	47.0	47.4	47.9	52.1	53.0	52.6	52.1

Duitschland.

Leeftijd	Mannen				Vrouwen			
	1911	1919	1931	1941	1911	1919	1931	1941
15—30	20.7	18.5	18.9	15.3	20.6	21.7	19.1	15.0
30—45	15.4	14.1	13.6	17.1	15.5	16.1	16.8	17.9
45—60	9.5	10.4	10.6	10.6	10.3	11.0	11.8	13.2
60—70	3.6	3.7	4.4	5.2	4.4	4.5	4.8	5.7
15—70	49.2	46.7	47.5	48.2	50.8	53.3	52.5	51.8

Frankrijk.

Leeftijd	Mannen				Vrouwen			
	1911	1921	1931	1941	1911	1921	1931	1941
15—30	17.1	15.6	16.8	15.4	17.4	17.7	16.8	15.2
30—45	15.2	13.8	12.8	15.4	15.5	16.0	15.7	16.2
45—60	11.6	12.3	11.9	10.7	12.2	13.1	13.7	13.9
60—70	5.1	5.3	5.7	5.9	5.9	6.2	6.6	7.3
15—70	49.0	47.0	47.2	47.4	51.0	53.0	52.8	52.6

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

In Januari daalde het indexcijfer, volgens „The Economist”, met 47 punten tot 3928. Er vonden scherpe dalingen plaats in stoomkolen, niet-ijzerhoudende metalen en petroleum, terwijl de stijgingen meestal gering waren. Onderstaande tabel geeft de vergelijkende cijfers voor de vijf groepen en voor het totaal:

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755½	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Dec. 1925	936½	679	1120	733	782½	4251	193,2
„ Feb. 1926	884	699	1058	736	762	4139	188,1
„ Mrt. „	880	688	1025½	723½	771	4088	185,8
„ Apr. „	894	678½	1000	714	766½	4053	184,2
„ Mei „	885½	681	978½	718½	765½	4029	183,1
„ Juni „	893½	682½	963½	735	760½	4035	183,4
„ Juli „	910	678½	945	763	748½	4045	183,9
„ Aug. „	914	695	954	849	744	4156	188,9
„ Sept. „	893	708	942½	963	739½	4246	193,0
„ Oct. „	920	721½	880½	976½	738½	4237	192,6
„ Nov. „	895½	728	867	959	735½	4185	190,2
„ Dec. „	875	736½	859	773½	731	3975	180,7
„ Jan. 1927	867½	734	873½	734½	718½	3928	178,6

De daling in granen en vleesch komt geheel voor rekening van varkensvleesch, dat met 15 punten daalde; terwijl de stijging der weefstoffen hoofdzakelijk veroorzaakt werd door vlas en Amerikaansche katoen, die resp. met 8 en 4 punten stegen. In de delfstoffen was de groep stafijzer iets lager, stoomkolen daalden met 21, lood met 8 en tin met 5 punten. In de diversengroep daalden petroleum en talk resp. met 8 en 5 punten. Onderstaande tabel toont de wijzigingen in het indexcijfer der verschillende artikelen, vergeleken met eind van December, waarbij het cijfer 50 telkens het gemiddelde voor de periode 1901—05 voorstelt.

	Index-cijfer	of +		Index-cijfer	of +		Index-cijfer	of +
Tarwe (btl.) (Eng.)	100	+ 1½	Katoen (Am.) (Egypt.)	67	+ 4	Koper	45½	- 1½
Meel	87	- 1	„ (Garen)	95½	- 1	Delfstoff.	734½	- 39
Gerst	86½	+ 4	Laken	76	+ 1	Hout	93	..
Haver	66	+ 5	„ (Wol (Eng.))	108	..	Hout (Baltisch)
Aardapp.	81	..	„ (Austr.)	102	..	Hout (Amerik.)	77½	..
Rijst	104½	- 4½	Zijde	71	- 3	Leder	61½	..
Rundvl.	66½	+ 6	Vlas	85	+ 8	Petroleum	100	- 8½
Schapenvl.	86	+ 1½	Hennep	69½	+ 2½	Oliën	73	+ 1
Varkensvl.	99	- 15½	Jute	106	+ 2	Oliezaden	73	+ 5
Gran. en vl.	867½	- 7½	Weefstoffen	873½	+ 14½	Talk	61	- 5½
Thee	145	+ 1	Ruw-Ijzer	91½	- 2½	Indigo	76½	..
Koffie	146	..	Stalen rails	71	..	Soda	85	..
Rietsuiker	123	- 1	Ijz. staven	94	..	Rubber	17	..
Bietsuiker	119	- 1½	Kolen (st.)	113½	- 21½	Diversen	718½	- 12½
Boter	84½	- 1	„ (huisbr.)	94	..	Totaal	3.928	- 47
Tabak	116½	..	Lood	113	- 8			
And. voed. en genotm.	734	- 2½	Tin	112	- 5½			

De stand van elke groep vergeleken met Juli 1914 wordt aangetoond door de volgende tabel:

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914.....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
Februari 1926....	153	199	172	158	138	161,4
Maart „	152	196	167	156	140	159,4
April „	154	193	162	154	139	158,0
Mei „	153	194	159	155	139	157,1
Juni „	154	194	156	158	138	157,3
Juli „	157	193	153	164	135	157,7
Augustus „	158	197	155	183	134	162,0
September „	154	201	153	207	134	165,5
October „	159	205	143	210	134	165,2
November „	155	207	141	206	133	163,2
December „	151	209	139	167	132	155,0
Januari 1927.....	150	209	142	158	130	153,1

Onderstaande tabel geeft voorts nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1913	100	100	100	100	100	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	367	392	214
Hoogste 1920	272	591	679	..	325	366	297	322
Decemb. 1923	151	458	577	140	183	160	154	211
Decemb. 1924	157	507	640	147	171	168	160	214
Decemb. 1925	156	632	715	143	156	156	155	194
Januari 1926	156	634	708	141	155	153	153	192
Februari „	155	636	704	139	151	152	149	188
Maart „	152	632	693	138	148	149	145	184
April „	151	651	636	138	148	150	143	181
Mei „	153	688	643	137	147	151	143	177
Juni „	152	739	654	136	145	150	144	177
Juli „	151	837	677	135	145	148	141	179
Augustus „	149	770	691	134	145	147	139	177
September „	150	788	683	134	146	146	140	175
October „	150	753	655	136	145	148	143	174
November „	148	684	641	138	147	148	147	..
December „	147	628	619	138	148	150	147	..

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.

3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.

4) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 5) Midden 1914.

De onderstaande, aan het bericht van het Centraal Bureau voor de Statistiek ontleende opmerkingen hebben betrekking op de indexcijfers voor Nederland over de maand December 1926. Bij beschouwing dezer cijfers blijkt, dat zowel het algemeen indexcijfer als dat der voedingsmiddelen e.d. in vergelijking met de maand November jl. voor beide maanden gelijk is gebleven.

Tegenover een prijsstijging van 14 artikelen met in totaal 118 punten staat een prijsdaling van 16 artikelen met eveneens 118 punten.

Met 10 of meer punten stegen: alcohol (46), zemelen (14); met 10 of meer punten daalden: thee (14), peper (14), eieren (18), kaas (17).

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCOUNTS.

Table listing bank discounts for various banks including Ned. Bk., Javase Bank, Deutsche Rijksbank, etc., with dates and rates.

OPEN MARKT.

Table showing open market exchange rates for Amsterdam, Londen, Berlijn, etc., with columns for dates from 1927 to 1924.

1) Call money-koers van 4 Febr. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various locations like Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, Batavia, etc.

Table of exchange rates for various European cities including Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Buenos Aires, Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates for New York from London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various international locations like Alexandrië, Athene, Bangkok, etc.

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Table showing silver and gold prices for various dates and locations.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Table detailing the financial status of the government treasury, including income and expenditures.

Table of government obligations (verplichtingen) and their status.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of the floating debt of the Netherlands-Indies, showing claims and obligations.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 7 Februari 1927.

Activa.			
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 55.360.429,45 Bijbnk. " 8.953.906,84 Ag.sch. " 16.376.334,60	f	80.690.670,98
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. f	137.772.664,—	—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	137.772.664,—
Beleeningen	Hfdbk. f 66.891.271,96 incl. vrsch. " 12.175.239,70 in rek.-crt. " Ag.sch. " 71.839.552,67 op onderp. f 150.906.064,33	f	150.906.064,33
Op Effecten f 145.906.366,75	—	—
Op Goederen en Spec. f 4.999.697,58	—	—
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 60.344.480,— Muntmat., Goud " " 353.961.132,41 f 414.305.612,41	—	—
Munt, Zilver, enz. f 28.233.001,30	—	—
Muntmat., Zilver	—	442.538.613,71
Effecten	Belegging Res.fonds. f 7.043.981,68 id. van $\frac{1}{8}$ v. h. kapit. " 3.996.941,20	—	11.040.922,88
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.142.000,—
Diverse rekeningen	—	57.970.097,05
	f	886.061.032,95	
Passiva.			
Kapitaal f 20.000.000,—	—	—
Reservefonds " 7.047.731,06	—	—
Bijzondere reserve " 8.800.000,—	—	—
Bankbiljetten in omloop " 802.099.135,—	—	—
Bankassigtiën in omloop " 137.977,15	—	—
Rek.-Cour. f	Het Rijk f 14.635.535,28 saldo's: { Anderen " 18.556.756,72	—	33.192.292,—
Diverse rekeningen	—	14.783.897,74
	f	886.061.032,95	
Beschikbaar metaalsaldo f 274.901.353,86	—	—
Op de basis van $\frac{3}{8}$ metaaldekking " 107.815.473,03	—	—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. " 1.374.506.765,—	—	—

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kingsperc.
	Munt	Muntmat.				
7 Febr. '27	60.344	353.961	802.099	33.330	274.901	53
31 Jan. '27	60.469	353.961	819.430	30.847	272.472	52
24 " '27	60.603	354.956	793.877	55.132	273.920	52
17 " '27	60.659	354.957	811.772	42.865	272.585	52
10 " '27	60.737	353.738	831.090	46.291	266.453	50
3 " '27	60.824	352.513	865.706	33.148	260.592	49
8 Febr. '26	46.572	388.639	839.715	78.165	276.944	50
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's		Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
7 Febr. 1927	80.691	—	150.906	137.773	57.970	
31 Jan. 1927	69.652	—	146.135	178.027	47.530	
24 " 1927	71.092	—	130.440	193.417	43.544	
17 " 1927	75.443	—	128.644	195.834	43.976	
10 " 1927	81.795	—	131.209	194.945	59.500	
3 " 1927	83.189	—	151.805	187.177	67.622	
8 Febr. 1926	80.349	—	124.337	238.741	47.132	
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509	

¹⁾ Op de basis van $\frac{3}{8}$ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
31 Dec. 1926	1.001	1.698	1.024	986	449
24 " 1926	1.011	1.487	1.155	963	445
18 " 1926	1.011	1.476	1.153	930	494
11 " 1926	1.020	1.502	1.117	925	470
4 " 1926	1.020	1.509	1.161	932	415
2 Jan. 1926	1.005	1.779	769	954	410
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
29 Jan. 1927	226.500	—	311.500	70.500	150.100
22 " 1927	226.750	—	314.500	73.000	149.250
15 " 1927	226.000	—	319.000	69.500	148.300
8 Jan. 1927	197.041	29.264	321.234	61.899	150.498
1 " 1927	197.209	28.861	320.011	64.527	149.931
25 Dec. 1926	197.435	28.411	321.331	68.629	148.555
18 " 1926	197.728	27.969	325.568	68.004	147.645
30 Jan. 1926	201.725	39.769	345.048	57.877	161.653
31 Jan. 1925	133.542	51.613	276.526	90.971	112.453
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ¹⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
29 Jan. 1927	—	134.270	—	***	59
22 " 1927	—	136.570	—	***	59
15 " 1927	—	139.200	—	***	58
8 Jan. 1927	12.404	19.559	83.562	43.148	59
1 " 1927	12.043	19.607	89.911	43.548	59
25 Dec. 1926	11.654	19.396	90.078	49.736	58
18 " 1926	11.684	21.912	89.884	51.141	57
30 Jan. 1926	8.029	21.423	56.904	78.517	60
31 Jan. 1925	29.357	17.803	66.961	78.327	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{3}{8}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGLAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
2 Febr. 1927	151.082	137.937	282.759	56.250	232.225
26 Jan. 1927	151.345	137.049	280.247	56.250	229.175
19 " 1927	151.491	137.101	282.472	56.250	231.629
12 " 1927	151.489	138.084	287.309	56.250	236.726
5 " 1927	151.381	139.803	291.169	56.250	240.879
29 Dec. 1926	151.119	140.785	296.461	56.250	246.248
3 Febr. 1926	144.513	141.954	287.345	56.250	235.988
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
2 Febr. '27	28.876	74.163	9.537	108.190	32.845	27 $\frac{1}{8}$
26 Jan. '27	28.118	72.453	13.734	102.777	34.045	29 $\frac{1}{4}$
19 " '27	31.883	75.877	12.052	111.749	34.140	27 $\frac{3}{8}$
12 " '27	34.768	77.056	15.372	111.539	33.155	26 $\frac{1}{8}$
5 " '27	36.098	103.203	11.527	141.057	31.327	20 $\frac{1}{2}$
29 Dec. '26	34.168	96.659	11.632	131.343	30.084	21
3 Febr. '26	43.002	73.336	13.768	106.737	22.309	18 $\frac{1}{2}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buit.l. ³⁾	Wis-sels	Waarvan op het buitenl.	Beleeningen
3 Febr. '27	5.548	1.864	342	85	4.373	14	2.001
27 Jan. '27	5.548	1.864	341	87	3.593	11	2.058
20 " '27	5.548	1.864	341	86	3.591	13	2.101
13 " '27	5.549	1.864	341	86	3.581	16	2.136
6 " '27	5.549	1.864	341	84	5.128	16	2.071
4 Feb. '26	5.548	1.864	325	68	4.355	14	2.487
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
3 Febr. '27	31.900	5.595	7.192	52.626	4.549	11
27 Jan. '27	32.550	5.594	7.225	52.172	5.924	42
20 " '27	33.650	5.593	6.524	52.811	5.849	14
13 " '27	34.550	5.591	6.125	53.515	5.581	28
6 " '27	35.000	5.581	5.931	54.305	5.660	21
4 Feb. '26	35.100	5.227	3.183	51.471	3.100	31
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

²⁾ Sluitpost activa. ³⁾ Except tegoed bij Russische Staatsbank.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit- tent. circ. banken 1)	Deviezen als goud- dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee- ningen
30 Jan. 1927	1.834,7	128,4	421,1	1.415,0	81,6
22 " 1927	1.834,7	128,4	501,5	1.379,7	9,6
15 " 1927	1.834,5	149,4	501,0	1.505,2	14,0
7 " 1927	1.831,2	559,8	513,3	1.694,4	23,8
31 Dec. 1926	1.831,4	170,3	519,2	1.828,6	84,1
30 Jan. 1926	1.255,0	143,0	418,3	1.464,4	10,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg.- Crt.	Diverse Passiva
30 Jan. 1927	88,9	570,2	3.409,6	574,6	200,8
22 " 1927	89,6	656,6	2.976,7	1.085,0	203,6
15 " 1927	89,8	629,9	3.133,1	1.012,7	207,6
7 " 1927	90,9	574,7	3.436,8	842,8	204,8
31 Dec. 1926	90,9	473,2	3.735,5	648,0	174,2
30 Jan. 1926	233,6	608,7	2.648,8	578,7	543,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 30, 22, 15, 7 Jan. '27; 31 Dec. '26, 30 Jan. '26, resp. 43; 129,5; 110; 66; 7; 139 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Mint en metaal	Te goed in en wissel op het buitenl.						Schatkist	Partic.
3 Febr.	623	431	39	483	29	400	1.833	40	104
27 Jan.	622	423	38	478	28	400	1.815	24	122
20 "	620	436	38	490	29	400	1.810	20	156
13 "	620	454	38	505	32	400	1.827	1	195
6 "	620	469	38	515	36	400	1.820	14	217

1) Aan de schatkist gecedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
19 Jan. '27	2.935,9	1.628,1	159,6	416,1	337,4
12 " '27	2.916,0	1.574,0	155,1	490,5	338,1
5 " '27	2.855,4	1.487,7	142,8	633,5	388,8
29 Dec. '26	2.814,8	1.434,8	129,4	710,9	378,8
22 " '26	2.803,3	1.442,2	107,0	715,4	387,6
15 " '26	2.830,7	1.491,6	121,3	562,3	384,1
20 Jan. '26	2.814,8	1.566,2	152,1	453,2	305,9

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula- tie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. 1)	Algem. Dek- kings- perc. 2)
19 Jan. '27	312,7	1.709,9	2.317,8	125,5	72,9	76,9
12 " '27	311,1	1.750,5	2.323,8	125,1	71,6	75,4
5 " '27	313,9	1.812,7	2.409,4	125,0	67,6	71,0
29 Dec. '26	317,2	1.857,0	2.345,7	124,8	66,9	70,1
22 " '26	314,4	1.914,0	2.308,0	124,8	67,2	68,9
15 " '26	478,2	1.840,1	2.392,5	124,8	66,9	69,7
20 Jan. '26	370,0	1.692,0	2.298,3	118,2	70,5	74,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en belee- ningen	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
12 Jan. '27	683	14.419	5.543	1.683	19.188	5.878
5 " '27	684	14.585	5.488	1.750	19.234	5.859
29 Dec. '26	688	14.569	5.541	1.675	19.037	5.792
22 " '26	688	14.439	5.514	1.657	18.885	5.775
15 " '26	689	14.379	5.553	1.759	19.160	5.782
13 Jan. '26	718	14.054	5.435	1.694	19.234	5.363

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 7 Februari 1927.

Van de internationale fondsenmarkten heeft de beurs van Berlijn in de afgelopen week weer buitengewoon groote omzettingen te zien gegeven, gepaard gaande aan een uiterst willige stemming. Na het gunstig verloop van de ultimo-recontre waren het aanvankelijk vooral bankaandeelen en mijnwaarden welke tot olopende prijzen uit de markt werden genomen, doch onder begunstiging van een zeer ruime geldmarkt wierpen publiek en speculatie zich ook weldra op allerlei andere fondsensoorten, als kunstzijde-aandeelen, kalfwaarden, electriciteitsaandeelen enz., waardoor beduidende koersverheffingen tot stand kwamen. Wel deden winstuemingen af en toe eenige reactie ontstaan, doch steeds opnieuw deed de hausstemming zich gelden totdat er heden op veelvuldige waarschuwingen tegen overdrijving eenige kentering intrad.

Een onregelmatig verloop vertoonde de beurs van Parijs, terwijl de omzettingen een inkrimping deden zien. Bepaald meevalden deed dit niet na de optimistische uitslatingen van den heer Poincaré in de voorgaande week en de zeer ruime geldmarkt, welke de Banque de France aanleiding gaf haar disconto van 6½ op 5½ pCt. te verlagen. Intusschen konden de koersen zich meereendeels goed handhaven en trad er op het eind van de week een eenige bevestiging in.

Te Londen bleef de Chineesche kwestie natuurlijk nog domineeren, waardoor de markt in alle afdelingen een lusteloos aanzien behield. Groot aanbod deed er zich evenwel geregens voor, zoodat de koersverlagingen, die hier en daar tot stand kwamen, van bescheiden aard bleven. Heden werd in enkele speculatieve afdelingen de handel iets levendiger en traden vooral Peruvians door een vaste tendenz op den voorgrond.

Te New York zijn de zaken van zeer levendigen aard gebleven. Vooral in spoorwegshares en met name in de laaggeprijsde soorten was de speculatieve bedrijvigheid groot, waardoor de koersen opnieuw verbetering konden ondergaan. Speciaal Wabash-shares waren gefavoriseerd. Industrials daarentegen hebben aanvankelijk weer vrij sterk onder den invloed gestaan van baisse-aanvallen. Ten slotte bleven de pogingen om de koersen verder te drukken evenwel zonder succes, waarna onder leiding van de vaste markt voor spoorwegshares weer een herstel tot stand kwam; 20 der voornaamste industrials noteerden op het einde van de afgelopen week gemiddeld 154,33 tegen 155,18 op het einde der voorafgegaane week. De gemiddelde notering van 20 der voornaamste spoorwegshares is in hetzelfde tijdsverloop van 120,23 tot 123,21 gestegen.

Ten onzent heeft een tamelijk opgewekte stemming weer geheerscht, welke echter in hoofdzaak tot enkele speciale fondsensoorten beperkt bleef. In de groote afdelingen als van Rubber-, Tabak- en Suikeraandeelen enz. ging slechts weinig om. Voor beleggingswaarden bestond er weer tamelijke belangstelling, hoewel de omzettingen bij die van de vorige week aanmerkelijk ten achter bleven. Ook de stemming was hierbij niet zoo uitgesproken avillig meer, wat ten deele misschien moet worden toegeschreven aan het verhoogen van de beleeningsrente door de Nederlandsche Bank, met welken maatregel de directie vermoedelijk bedoelt een al te snel afvloeien van onze middelen naar het buitenland eenigermaat tegen te gaan. Voor Fransche obligatie-soorten bleef niettemin de stemming vast en ook Belgische besloten de week, na een tijdelijke reactie, weer beter. Duitse soorten bleven per saldo op ongeveer vorige prijzen, hier en daar een kleine fractie lager. Vrij veel ging er om in Mexicaansche waarden als gevolg van het betaalbaar stellen van onbetaald gebleven z.g. „cash warrants”. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106, 106³/₁₀, 106¹/₁₀; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106, 106³/₁₀, 106¹/₁₀; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99½, 99½, 99¼; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 95½, 95¹¹/₁₆, 95⁹/₃₂; 5 pCt. Mexico £100—1000: 127¹/₁₆, 12½ (ex div.), 11¾; 5 pCt. Mexico Goud £20—100 Afg.: 47½, 46 (ex div.). 45½; 5 pCt. Brazilië 1903: £100: 78⁷/₁₆, 76¾, 76⁹/₁₆; 8 pCt. Sao Paulo: 105¾.

Op de aandelenmarkt heeft de afdeling der binnenlandse industrie-fondsen de meeste attentie gehad. Belangrijk waren weder de omzettingen in aandelen van kunstzijdefabrieken, waarbij vooral Enka's gevraagd bleken, op geruchten dat ook deze Mij. betrokken zou zijn bij de internationale onderhandelingsen over samenwerking tusschen verschillende groote concerns. Ook Maekubee's en Hollandsche waren gevraagd. Hoewel ten slotte de handel iets kalmer werd en eenige reactie intrad, bleef men toch nog aanzienlijk boven het slot van de vorige week. Ook voor verschillende andere industriele soorten viel er toenemende belangstelling waar te nemen. Vrij veel ging er o.a. om in aandelen Intern.

Gewapend Beton, die hierbij beduidend stegen, doch later weer scherp reageerden, toen bekend werd dat het bestuur der Mij. binnenkort voorstellen zal doen tot afschrijving van een zeker percentage op de aandelen. Ook de verschillende Muller-waarden werden de eerste weekhelft tot steeds stijgende prijzen uit de markt genomen, tot zelfs Vianda's en Compania's toe, doch ten slotte bekoelde de animo en liepen de koersen weer terug. Centrale Suiker Mij.: 130½, 129½, 131; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 87, 92½, 91, 92½; Jurgens: 168½, 167½, 169, 166½; Maekubee: 99½, 104½, 105½; Ned. Kunstzijdefabriek: 241½, 249½, 258½, 261½; Philips Gloeilampfabriek: 380½, 383½, 385.

In *Scheepvaart-aandelen* is de affaire deze week van niet veel beteekenis geweest. Holland-Amerika Lijn: 74½, 71, 73½, 75½, 76½; Java-China-Japan Lijn: 135½, 135, 135½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 101½, 102, 100½, 101½; Ned. Scheepvaart Unie: 185½, 185½, 186; Stoomvaart Mij. Nederland: 177½, 177½, 178.

Bankaandelen verhiepen kalm en deden over 't algemeen weinig bijzonders zien. Alleen trokken aandelen Robaver aanvankelijk weer de aandacht door een verdere koersstijging, terwijl ook aandelen Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika enkele procenten konden avanceren. Het slot was evenwel algemeen zwakker in overeenstemming met den teruggang in de Müller-fondsen. Amsterdamsche Bank: 163½, 164, 164½; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 73½, 79½, 76½; Javasche Bank: 363½, 361, 365; Koloniale Bank: 249½, 247½, 248½; Ned.-Ind. Handelsbank: 173, 172½, 172½; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 158, 158½, 157½, 158½; R'damsche Bankvereniging: 94½, 95½, 93½; Twentsche Bank: 143.

Mijnaandelen, behalve die van Müller's Mijnbouw, over 't algemeen stil. Alg. Exploratie Mij.: 102, 97½, 99; Bil-liton 1e Rubriek: 760, 765, 775; Müller Mijnbouw: 78, 88, 82½; Redjang Leboh: 225, 230, 229; Singkep Tin Mij.: 443, 454½, 463, 459½.

De *tabaksmarkt* had weer een onbeteekend verloop; koersfluctuaties van eenige beteekenis kwamen niet voor. Intusschen leek de tendens aan het slot niet ongunstig. Arendsborg: 603, 604½, 605; Besoeki Tabak: 340, 345, 348; Deli Batavia: 456, 451½, 453, 456½; Deli Maatschappij: 436, 432½, 435½; Oostkust: 199½, 198½, 200½; Senembah: 436½, 434, 433, 435.

Voor *rubberaandelen* blijft de belangstelling ook nog steeds gering. De Londense voorraden wezen deze week opnieuw een vermeerdering aan, ditmaal met een kleine 1000 ton, wat niet wegneemt, dat de stemming op de aandelenmarkt eer aan den vasten kant bleef. Amsterdam Rubber: 327½, 326½, 329½; Deli Batavia Rubber: 264, 265, 262, 265; Hessa Rubber: 480½, 479½, 484, 488; Indische Rubber Comp.: 377, 375, 373, 372½; Kali Telepak: 334, 330, 325, 328; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 326, 321, 318, 323; R'dam Tapanoeli: 154, 152, 155½; Serbadjadi: 329½, 324½, 330; Sumatra Caoutchouc: 294, 288½, 293; Sumatra Rubber: 388, 385, 386; Vereenigde Indische Cultuur Ondernemingen: 198, 197½, 196½; Wai Sumatra Rubber: 304, 300½, 303.

Suikeraandelen had al eveneens een zeer kalme markt en de meeste soorten bleven vrijwel onveranderd. Door de Visp. werden ook deze week geen afdoeningen gemeld. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 181½, 182½, 183; Handelsvereniging „Amsterdam”: 692, 688½, 689½; Java Cultuur Mij.: 381, 383½, 377; Moormann: 459, 457, 459; Ned.-Indische Suiker Unie: 263½, 261½, 260; Poerwerdjo: 117½, 116½, 119; Suiker Cultuur Mij.: 297, 294½, 300, 301½; Tjepper: 715, 725, 720, 729; Watoetoelis Pop-poh: 792, 785, 795.

Op de afdeling der *Petroleumaandelen* hebben opnieuw Geconsolideerde sterk de aandacht getrokken. Op goede vraag van verschillende zijden steeg de koers opnieuw 50 pCt., waarna er weer eenige reactie intrad. In aandelen Koninklijke ging niet veel om. Dordtsche Petroleum Ind. Mij.: 363½, 360, 365; Gec. Hollandsche Petr. Mij.: 231, 247, 251, 287; Kon. Petr. Mij.: 387½, 383½, 389½; Perlak Petroleum: 70½, 71½, 70½; Peudawa: 26½, 27½, 24½, 26.

Op de *Amerikaansche* afdeling vonden in Wabash-shares groote transacties plaats; de rest dezer afdeling bleef stil. De geldmarkt bleef nog ruim; prolongatie ca. 3½ pCt. American Smelting & Refining Cy.: 143½, 144½, 141½ (ex-div.), 139½; Anaconda Copper: 96½, 96, 95½; Studebaker: 54½, 54½, 54½; United States Steel Corporation: 157½, 156½, 158½, 157½; Atchison Topeca: 166½, 166½; Erie: 44, 44½, 45½; Missouri Kansas & Texas: 34, 35½, 37½, 40½; New York Ontario & Western: 28½, 30½, 31½; Union Pacific: 163, 164½, 164½; Wabash Railway: 46½, 48½, 54½, 56½.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 8 Februari 1927.

Tarwe. Niettegenstaande de groote wereldverschepingen, zijn de Europeesche tarwemarkten vast gebleven en het is vooral de spoedig aankomende tarwe, die tot zeer hooge prijzen opgenomen wordt. Ook in de afgelopen week waren de verschepingen zeer groot, bijna 80 pCt. grooter dan in de overeenkomstige week verleden jaar. Sedert 1 Augustus waren de verschepingen naar Europa meer dan 30 pCt. grooter dan een jaar geleden, wat al een bewijs is van de zooveel grotere consumptie in Europa. Nog veel treffender cijfers geven de naar Europa stoomende hoeveelheden, nl. dit jaar 8½ miljoen quarters tegen verleden jaar 4,4 miljoen quarters. Als men nu in het oog houdt, dat voor loco tarwe groote premies worden betaald, dan is de vraag werkelijk zeer merkwaardig. De kleinere oogsten op het Continent, zoowel van tarwe als van rogge, komen wel sterk in die vraag tot uiting; ook meent men, dat de kleinere aardappeloogst een rol zou spelen.

Nu is het evenwel de vraag of ten slotte toch niet te veel tarwe naar Europa komt, waar de verschepingen van het Noordelijk Halfrond niet verminderd zijn, toen die van het Zuidelijk Halfrond zoo groot zijn geworden. Dit gevoel scheen heden (Maandag) op de meeste Europeesche markten door te dringen en voor de meeste posities en soorten werden lagere prijzen aangenomen. Later verbeterde de stemming wel weer iets, maar Argentinië beantwoordde de flauwere stemming onmiddellijk door lagere openingskoersen.

In den loop van de vorige week is de vraag in bijna alle markten goed geweest; niet alleen Engeland en het Noordelijk Continent, ook de Middellandsche Zee landen bleven koopers van tarwe. Verschillende ladingen Australische tarwe vonden plaatsing, o.a. naar Britsch-Indië, waar door de droogte de nieuwe oogst niet veel belooft. Ook Platatarwe werd in Europa op ruime schaal verhandeld. Bijna alle landen kochten in het bijzonder de meest nabijzijnde posities. Men kan evenwel met Plata tarwe niet volstaan; men moet er steeds Noord-Amerikaansche tarwe bijkopen om er een voldoende kwaliteit meel van te kunnen maken. Dit komt natuurlijk vooral Canada ten goede en de zoo gevreesde concurrentie van Argentinië en Australië heeft tot nog toe geen anderen invloed op de Canadeesche prijzen gehad dan dat ze nogal wat gestegen zijn.

Rogge. In dit artikel blijft de handel kleiner dan men in verband met de kleine oogsten op het Continent zou verwacht hebben. De prijzen blijven evenwel vast gestemd en de matige verschepingen worden grif opgenomen. De meeste handel vindt nog plaats tusschen de Staten en Noord-Europa, maar ofschoon er schijbaar nog een voldoende zichtbare voorraad in de Staten aanwezig is, is het aanbod daar toch verre van ruim. Ons land koopt ook regelmatig kleine partijen rogge.

Maïs. In dit artikel, dat weer een week van groote verschepingen achter den rug heeft, beginnen de meeste Europeesche markten teekenen van oververzadiging te vertoonen. De Britsche en Iersche markten, die voldoende vraag hadden voor „order-ladingen”, kunnen die niet meer opnemen en ook Noord-Duitschland toont niet voldoende animo. De vraagprijzen van die ladingen toont dan ook een scherpe daling, hetgeen ook noodig is, wil men er andere markten voor vinden, want die andere markten zijn bijna alle zeer ruim voorzien van direct afgeladen partijen. Argentinië blijft nog steeds de markt beheerschen en dit zal het ook wel blijven doen, daar nog steeds de berichten over den nieuwen oogst gunstig blijven luiden en bovendien wordt verwacht, dat deze oogst vroeg zal zijn. Door de zeer groote verschepingen vermindert nu de voorraad in de Argentijnsche havens wel wat, maar ofschoon het eerste handsch aanbod van maïs van den ouden oogst klein is, acht men het toch waarschijnlijk, in verband met de vroeger gedane zaken, dat tot einde Maart Argentinië niet veel minder zal afladen dan het in den laatsten tijd gedaan heeft.

Deze week heeft ook de Donau wat meer afgezonden, vooral naar de Scandinavische landen, die voor die maïs steeds een voorkeur toonen. Toch is Roemenië, niettegenstaande een grooten oogst, slechts aarzelend aan de markt; de prijzen, die West-Europa wil betalen, schijnen den export niet erg te prikkelen en daarom is het zeer onzeker of in het voorjaar groote partijen van Donaumais-soorten zullen loskomen.

Andere landen spelen nog steeds geen rol van beteekenis op de wereldmarkt, maar ofschoon de consumptie van maïs

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	7 Febr. 1927	31 Jan. 1927	8 Febr. 1926
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Maart	Mais Maart	Lijnzaad Maart				
5. Feb. '27	142 1/8	81 3/8	47 1/8	11,35	6,05	14,85	Tarwe (Hardwinter II) .. 1	15,30	15,10	16,50
29 Jan. '27	142 1/8	81 3/8	48 1/8	11,30 1)	6,10 1)	14,70 1)	Rogge (No. 2 Western) .. 1	13,20	13,—	10,60
5 Feb. '26	82 1/8	175 1/8	43 1/8	13,65 1)	7,20 1)	15,75 1)	Mais (La Plata) .. 2	172,—	171,—	167,—
5 Feb. '25	192 1/8	135	61 1/8	17,10 1)	11,15 1)	24,70 1)	Gerst (48 lbs. malting) .. 2	231,—	227,—	174,—
5 Feb. '24	112 1/8	81 3/8	49 3/8	10,85 1)	9,85 1)	19,60 1)	Haver (Canada 3) .. 1	11,—	11,60	10,75
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/8	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. 1	12,20	12,20	12,80
							Lijnzaad (La Plata) .. 3	383,—	372,—	354,—

1) Februari.

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	30 Jan. 15 Febr. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	30 Jan. 15 Febr. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe	37.516	159.780	87.132	500	6.494	927	166.274	98.059
Rogge	2.296	22.202	22.209	—	—	—	22.202	22.209
Boekweit	1.587	2.345	3.613	—	67	90	2.412	3.703
Mais	15.978	134.624	109.501	6.170	27.944	14.527	162.568	124.028
Gerst	5.555	34.650	38.925	288	890	335	35.540	39.320
Haver	2.090	7.690	9.871	—	—	854	7.690	10.725
Lijnzaad	2.577	13.402	13.827	5.280	15.108	12.234	28.510	26.061
Lijnkoek	3.554	11.507	27.166	—	—	—	11.507	27.166
Tarwemeel	4.520	11.340	7.413	—	2.818	1.454	14.158	8.867
Andere meelsoorten	250	1.715	1.085	—	—	—	1.715	1.085

groot is, zouden ook werkelijk geen verdere kwantiteiten opgenomen kunnen worden. In Noord-Amerika blijven de prijzen op dezelfde hoogte, d.i. ver boven export-pariteit.

Gerst. De toestand van de markt voor voergerst is weinig veranderd. Veel zaken zijn er niet tot stand gekomen, maar waar het aanbod niet groot was, ging men voort volle prijzen te betalen en zelfs heeft men ten onzent voor enkele spoedig leverbare kwaliteiten nog weer hogere prijzen betaald. Voor latere levering was de stemming iets gemakkelijker. Argentinië verraste deze week met voor dat land zeer groote verschepingen, die evenwel vrij gelijk over de verschillende markten verdeeld waren, zoodat ze niet veel druk uitoefenden.

Haver. De handel was minder levendig dan gedurende de vorige week, maar de markt handhaafde zich goed. Platahaver komt het meest in aanmerking voor Europa en deze week werd er een flinke hoeveelheid van deze soort afgeladen, o.a. naar Frankrijk en Italië.

Argentinië verschepte in de vorige week alleen circa 430.000 tons graan en lijnzaad. Geen wonder, dat dit de graanmarkten in andere landen zoowel als de vrachtmarkten beïnvloedde.

SUIKER.

In de afgelopen verslagweek fluctueerden de prijzen op de verschillende suikermarkten weder eenigszins. Na eene inzinking in het midden der week herstelde zich de markt weder en sloot in vaste stemming.

In Amerika waren de noteeringen voor Spot Centrifugals en op de termijnmarkt als volgt:

Sp. C. Mrt. Mei Juli Spt. Dec. J. '28.

Slot voorafg. week	4.93	3.14	3.24	3.34	3.40	3.20	3.05
Opening verslagweek	4.90	3.13	3.22	3.33	3.39	3.18	3.05
Slot verslagweek	4.96	3.18	3.30	3.41	3.47	3.30	3.13

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 59.000 tons, de versmeltingen 41.000 tons tegen 59.000 tons in 1926 en de voorraden 153.000 tons tegen 51.600 tons.

In Cubasuiker werden zaken tot 3.125 d.c. c. & fr. New York gedaan. Over het algemeen zijn houders van Cuba-suiker terughoudend in afwachting van hogere prijzen.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 29/1 ..	173.157	194.324	181.234
Totaal sedert 1 Jan.—29 Jan.	451.595	732.377	730.325
Werkende fabrieken	171	172	170
Weekexport 29/1	82.453	97.081	106.680
Totale export sedert 1—29 Jan.	152.913	376.794	436.434
Totale voorraad 29/1	298.682	355.584	293.891

De prijzen op de termijnmarkt in Engeland liepen parallel met die te New York en de markt sloot eveneens in vaste stemming als volgt:

Februari 1927 ..	Sh. 18/—	Aug. 1927	Sh. 18/9 1/2
Maart	18/3	Dec.	16/8 1/2
Mei	18/6 1/4		

De zichtbare voorraden bedroegen volgens Czarnikow:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Januari	1.162.000	1.207.000	977.000
Tsjechoslowakije 1 Januari	611.000	934.000	769.000
Frankrijk 1 Januari	549.000	487.000	468.000
Nederland 1 Januari	238.000	170.000	195.000
België 1 Januari	137.000	223.000	228.000
Polen 1 Januari	292.000	289.000	237.000
Engeland 1 Januari	351.000	432.000	162.000
Europa ..	3.340.000	3.742.000	3.036.000
V.S. Atlant. havens 2 Febr. ...	153.000	52.000	56.000
Cuba 29 Jan.	318.000	364.000	294.000
Totaal ..	3.811.000	4.158.000	3.386.000

Ook in Java ondervond de markt in het midden der week eene kleine inzinking en was het slot vast doch kalm. De noteeringen bleven nominaal en het slot luidt als volgt:

Superieur disponibel	f 13.18 1/2
„ Maart	„ 13.31 1/2
„ Mei Nieuwe oogst	„ 20.62 1/2 per 100 K.G.

alles vraag.

De afschepingen gedurende Januari bedroegen 80.434 tons.

Hier te lande bleven de prijseschommelingen binnen zeer beperkte grenzen, door gering aanbod. Het slot was in sympathie met de andere markten vast op de onder volgende noteeringen:

Maart ..	f 21. 1/8	} geboden
Mei ..	„ 22.—	
Augustus ..	„ 21. 7/8	
December ..	„ 19. 7/8	

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mell/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Febr./Mrt.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
7 Feb. '27	f 22 1/8	37/3	17/—	15/7 1/2	4,99
31 Jan. '27	„ 21 1/8	37/3	16/1 1/2	15/4 1/2	4,90
7 Feb. '26	„ 17 1/8	31/9	14/9	11/9	4,27
7 Feb. '25	„ 20 1/2	36/6	17/6	14/—	4,62
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 18/32	18/—	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 18/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	4 Febr. 1927	28 Jan. 1927	21 Jan. 1927	4 Febr. 1926	4 Febr. 1925
New York voor Middling ...	14,— c	13,70 c	13,60 c	21,— c	24,50 c
New Orleans voor Middling	13,70 c	13,40 c	13,40 c	20,34 c	24,40 c
Liverpool voor Middling ...	7,47 d	7,26 d	7,30 d	10,60 d	13,40 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizenttallen balen.)

	1 Aug. '26 tot 28 Jan. '27	Overeenkomstige periode	
		1925/26	1924/25
Ontvangsten Gulf-Havens.	9809	7454	7283
Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr.Brittannië	1653	1567	1857
„ „t Vasteland etc.	3938	3013	2898
„ „ Japan.....	940	733	603

Voorraden.

(In duizenttallen balen.)

	28 Jan. '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens.....	2969	1598	1488
Binnenland	1468	1963	1302
New York	157	69	195
New Orleans	647	488	413
Liverpool	964	608	691

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 2 Februari 1927.

De toon van de Amerikaansche katoenmarkt blijft vast. Aanvoeren gaan geregeld door en tot nu toe worden de groote hoeveelheden geabsorbeerd, zonder dat deze een deprimeerenden invloed op prijzen uitoefenen. Het is wel vermeldenswaard, dat hoewel het normale gewicht van een baal 500 lbs. bedraagt, dit seizoen balen gemiddeld 525 lbs. wegen en soms zelfs 550 lbs. Wanneer men dit extra-gewicht in aanmerking neemt, zou men wel zeggen, dat de voorspelling van het Gouvernement van een oogst van 18.616.000 balen zeker bewaarheid zal worden, indien deze zelfs niet grooter zal uitvallen. Egyptische katoen is eveneens vast. Locoverkopen te Liverpool daalden de vorige week tot 55.000 balen, dus minder dan de laatste drie weken het geval is geweest.

Amerikaansche garens blijven goed gevraagd, doch de vastere houding van de meeste spinners houden zaken tegen. Spinners van grove garens maakten gisteren geringe vorderingen, daar biedingen van koopers, bij de afwezigheid van eenige neiging tot verkoopen, over het algemeen veel te laag waren. In medio nummers, zoowel twist als weft, zijn flinke hoeveelheden geboekt tegen iets betere prijzen dan de vorige week. Er zijn echter nog wel enkele flauw gestemde spinners, hoewel men over het algemeen hogere prijzen tracht te bedingen. Getwijnde garens worden minder gevraagd. Naar Egyptische garens bestaat een goede belangstelling en zoowel in twist als weft voor de binnenlandsche markt alsook voor export, gaat geregeld wat om. Zooals echter dikwijls het geval is, schijnen onderzinkingen nogal uiteen te loopen, want verschillende spinners beweerden gisteren, dat er geen belangstelling in de markt was. Er bestaat een goede vraag naar getwijnde garens voor Indië en er gaat op bescheiden schaal wat om, zoowel voor het binnenland als voor de exportmarkten.

De vraag naar manufacturen heeft zich over het algemeen niet kunnen handhaven, hoewel er nog wel belangstelling is voor dhooties voor Indië en voor gedrukte styles voor verschillende markten. Prijzen zijn bepaald vaster en het grootste gedeelte der biedingen moest terug gewezen worden. Wat de levering betreft, verlangen de meeste fabrikanten thans een langeren levertijd, waardoor ook verschillende orders niet geboekt zijn geworden, zelfs in die gevallen, waar de geboden prijzen acceptabel waren. Zaken voor China worden door de politieke omstandigheden zeer bemoeilijkt; hoewel men met grond schijnt te mogen verwachten, dat er een steeds groeiende belangstelling van de overige markten bestaat, die onder gunstige omstandigheden zeker tot zaken zal leiden. Hoewel de positie van fabrikanten over het algemeen wel verbeterd is, bestaat er nog geen neiging om zaken door onredelijke prijzen te bemoeilijken

en indien men het over de levering en een prijs, voldoende om de verhoogde garenprijzen te dekken, eens kan worden, is men over het algemeen wel tot eenige prijsconcessie geneigd.

26 Jan. 2 Febr. Oost. koersen. 25 Jan. 1 Febr.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br.-Indië $1/6 \frac{1}{3}$ $1/5 \frac{1}{3}$
F.G.F. Sakellaridis 13,70 13,65 T.T. op Hongkong 2/0 $2/0 \frac{3}{4}$
G.F. No. 1 Oomra.. 5,50 5,55 T.T. op Shanghai $2/6 \frac{1}{4}$ $2/8$

KOFFIE.

Ook deze week viel er in de stemming voor het artikel geen verandering waar te nemen. De drang om te verkoopen, welke reeds sedert eenige weken in het bijzonder te Santos merkbaar was, hield aan. De kost- en vracht-aanbiedingen voor prompte verscheping, van daar ontvangen, waren dan ook bijna dagelijks iets lager zonder echter ten onzent kooplust van beteekenis te ontmoeten. Rio, dat in tegenstelling met Santos in Januari merkbaar vast was gebleven en zelfs in die maand $1/6$ per cwt. gestegen was tegenover eene daling van $2/6$ in Santos, was ook deze week met zijne aanbiedingen gemakkelijker. De gewasschen Centraal Amerikaansche koffië's (in de eerste plaats Guatemala) waren echter eer iets vaster en van Nederlandsch-Indië bleven de aanbiedingen van Palembang Robusta vrijwel onveranderd. Er kwamen in laatstbedoelde soort eenige zaken op prompte verscheping tot stand, doch voor de andere Robusta's, gewasschen zoowel als ongewasschen, bleef de stemming kalm en de omzet hierin was gering.

Een in een der eerste dagen dezer ontvangten telegrafisch bericht uit Brazilië meldt, dat de dagelijksche aanvoeren uit het binnenland van Sao Paulo te Santos ook deze maand beperkt zullen blijven op 36.000 balen, een cijfer, dat met den uitvoer van de vorige maand vrijwel overeenkomt. Het schijnt dus, dat het „Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffië" van Sao Paulo aan het in October van verleden jaar bekend gemaakte plan om de aanvoeren voortaan te beperken op eene hoeveelheid, in overeenstemming met den uitvoer van de vorige maand, voorloopig de hand blijft houden. Alleen in December 1926 was de limite van de dagelijksche aanvoeren niet onbelangrijk hooger gesteld dan zij, den uitvoer in November in aanmerking genomen, volgens deze berekening had moeten zijn.

Volgens een dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam, is in Januari de aanvoer geweest als volgt:

	1927 balen	1926 balen	1925 balen
in Europa	772.000	621.000	708.000
„ Ver. Statenv. Amerika	1.033.000	968.000	969.000
Totaal....	1.755.000	1.589.000	1.677.000

De Afleveringen in Januari waren:

	1927 balen	1926 balen	1925 balen
in Europa	763.000	855.000	719.000
„ Ver. Statenv. Amerika	996.000	1.171.000	893.000
Totaal....	1.759.000	2.026.000	1.612.000

Vanaf 1 Juli tot 31 Januari waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen in 1926/27 — 12.018.000 balen tegen 11.809.000 balen in 1925/26 en 11.833.000 balen in 1924/25, terwijl de Afleveringen bedroegen in 1926/27 — 11.768.000 balen tegen 12.123.000 balen in 1925/26 en 11.998.000 balen in 1924/25.

De zichtbare voorraad was op 31 Januari in Europa 1.457.000 balen tegen 1.498.000 balen op 31 December. In Amerika bedroeg hij 1.014.000 balen tegen 977.000 balen op 31 December. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 31 Januari 2.471.000 balen tegen 2.475.000 balen op 31 December. Hij bedroeg op 31 Januari 1926 — 2.087.000 balen en op 31 Januari 1925 — 2.288.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 31 Januari 1927 — 4.834.000 balen tegen 4.911.000 balen op 31 December 1926 en 4.802.000 balen op 31 Januari 1926 (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, die op 15 Januari 1927 — 5.648.000 balen bedroegen, op 31 December 1926 — 5.990.000 balen en op 31 Januari 1926 — 4.329.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer $81/3$ a $82/-$ per cwt. en van dito Prime ongeveer $83/-$ a $84/6$, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen $70/$ a $71/-$.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de

prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Februari verschepping, 39 ct.; Benkoelen Robusta, Febr./Mrt. verschepping, 39½ ct.; Mandheeling Robusta, Febr./Mrt. verschepping, 40½ ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 57 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 50 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
8 Febr.	44½/8	43½/8	42¼	40½/8	42½/8	42¼	38½/8	36½/8
1 „	45½/8	44	42¼	40½/8	43½/8	42½/8	38½/8	36¼
25 Jan.	45½/8	44	42¼	40½/8	43½/8	41½/8	38¼	36¼
18 „	46½/8	44¼	42½/8	40½/8	44½/8	42½/8	39½/8	37¼

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
7 Feb.	\$ 14,38	\$ 13,70	\$ 12,35	\$ 11,95
31 Jan.	„ 14,50	„ 13,91	„ 12,62	„ 12,21
24 „	„ 14,35	„ 13,75	„ 12,45	„ 12,01
17 „	„ 14,60	„ 14,—	„ 12,84	„ 12,50

Rotterdam, 8 Februari 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹⁾)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4 ¹⁾)	
7 Febr. 1927	269.000	25.325	1.025.000	26.500	531/32
31 Jan. 1927	282.000	26.000	913.000	27.000	533/64
24 „ 1927	293.000	25.675	1.036.000	27.500	515/16
8 Feb. 1926	321.000	26.425	1.219.000	28.000	714/32

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
5 Feb. 1927 --	44.000	2.595.000	215.000	5.730.000
6 Feb. 1926 --	52.000	3.093.000	194.000	5.668.000

¹⁾ In Reis.

VRACHTENMARKT.

De graanvrachtenmarkt van de Northern range leverde, ten gevolge van moeilijkheden met den verkoop aan dezen kant, slechts zeer weinig vraag op. De eenige afsluiting is een Februari/Maart boot naar Hamburg, direct tegen 16½ cents, zwaar graan. Van St. John is ook weinig vraag en de vracht naar de Middellandsche Zee is ongeveer 20 cents per begin Maart. Van de Golf van Mexico kan een Februari/Maart boot geplaatst worden naar Griekenland tegen 24 cents per 100 lbs. Nadat van Montreal eenige booten van middelmatige grootte waren bevracht per eerste helft Mei naar Hamburg op basis van 17 cents zwaar graan, 18 cents gerst, werd de tendenz iets vaster, doordat de reeders terughoudend bleven daar zij op betere vrachten hopen. De optie voor Duitse havens is noodzakelijk en Mei tonnage van iedere grootte kan worden geplaatst tegen 16 cents zwaar graan naar Antwerpen of Rotterdam, mits de optie Hamburg of Bremen wordt gegeven tegen 17 cents, alsmede de optie gerst tegen 1 cent extra. Voor Montreal/Middellandsche Zee wordt 19 cents, misschien 20 cents per 100 lbs. zwaar graan in uitzicht gesteld, basis één haven, doch reeders toonen hiervoor weinig belangstelling.

De vraag naar tonnage voor suiker van West-Indië werd iets vaster en de vrachten vertoonden, onder den invloed van de La Plata markt, eenige verbetering. Van Cuba naar U.K./Continent bedong een 7000 tonner per midden Februari 21/6, terwijl van San Domingo of Cuba een boot van 4000 tons in dezelfde positie bevracht werd tegen 24/-. Cuba/Marseille betaalde voor een 7500 tonner 22/- met 7 Maart cancelling.

De markt van de North Pacific opende afgelopen week met iets meer vraag. De vrachten stegen iets en voor Febr./Maart werd van Vancouver 36/3 en van Prince Rupert 36/9 gedaan. Nadien was de stemming flauwer en een Maartboot accepteerde 35/6 van Vancouver, ½ extra van Portland of Puget.

De markt van de La Plata bleef gedurende de geheele

week zeer levendig en er werden minstens 50 booten bevracht. De bevrachters toonden interesse voor alle posities tot Juli. De vrachten voor deze maand en begin Maart zijn opgelopen tot 30/- voor een handige boot van de boven La Plata havens en 29/6 van Buenos Aires voor een groote boot. Per 1/25 Maart is 28/- gedaan van Bahla Blanca en 29/6 van boven La Plata havens, terwijl Mei en Juni 25/6 en Juli 24/6 betaalden.

Van Chili werd in het begin der vorige week een groote boot bevracht naar „picked ports” Bordeaux/Hamburg range met 10 Maart cancelling tegen 33/6, doch nadien kwamen er verscheidene orders voor vroege verschepping aan de markt en ondervond men een sterke concurrentie van de La Plata markt. Ten einde reeders voor Chili te interesseeren waren de bevrachters gelovogen 36/3 te betalen voor een 7000 tonner met 15 Maart cancelling naar Havre/Hamburg range, welke bevrachting aan het einde der week werd gevolgd door een boot van dezelfde grootte en positie tegen 36/9. Er is slechts weinig tonnage met 15 Maart cancelling beschikbaar en zeker niet tegen een lagere vracht. Met 20 en 25 Maart cancelling is tonnage beschikbaar tegen 36/3, terwijl reeders voor 10 April cancelling 35/- willen accepteren. Tegen het einde der week viel de vraag naar tonnage weg en de eenige definitieve order is nu per Mrt./April naar Alexandrië. Tegen de hiervoor in uitzicht gestelde vracht van 35/- hebben reeders echter geen interesse. Naar Europa werd in het begin der week 4000 tons Fransche ruimte geboekt naar Bordeaux/Antwerpen range tegen 32/6.

Van het Oosten zijn de meeste afdelingen kalm, doch, ten gevolge van het voortdurende tekort aan tonnage, blijven de vrachten vast. Van Wladiwostock wordt 35/- in uitzicht gesteld per Maart, doch zonder resultaat. Het aanbod van tonnage van Australië per Febr./Mrt. was gering, doch er was ook weinig vraag. Het aantal bevrachtingen is klein, doch de vrachten bleven vast. Naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent werd betaald: van West-Australië 45/- per Febr./Mrt., optie Calcutta als loshaven 27/6 of Bombay 28/3, optie belading in Zuid-Australië of Victoria 48/9. West-Australië bevrachtte naar Calcutta direct tegen 26/9 per Februari.

Van Burmah waren eenige definitieve orders aan de markt en de bevrachters zagen zich genoodzaakt hogere vrachten te betalen om tonnage te krijgen. Nadat naar Alexandrië/Antwerpen of Rotterdam per 5/20 Mrt. 33/9 was betaald, bedong een 8000 tonner per 25 Febr./10 Mrt. naar Holland direct dezelfde vracht. Een Maart/April boot is gedaan naar Holland direct tegen 32/6.

Van den Donau vonden geen bevrachtingen plaats, hetgeen ook geldt voor de Zwarte Zee.

Van de Middellandsche Zee werd flink bevracht en de vrachten bleven gehandhaafd. Voor erts werden o.a. de volgende vrachten betaald: Melilla/IJmuiden 7/6, Bona/Rotterdam 5¼, Middlesbrough 8/-, Hornillo Bay/Rotterdam 6/3, Almeria/Middlesbrough 8/6, Rotterdam 7/-, Fosfaat werd o.m. als volgt bevracht: Tunis/Rotterdam 7/9, Bougie/Rotterdam 6/9, Sfax/Antwerpen 8/3, Amsterdam 9/- en Duinkerken 7/6.

De kolenvrachten van Engeland naar de Middellandsche Zeehavens voor prompt zijn iets opgelopen, daar er slechts weinig tonnage beschikbaar is door de vertraagde aankomst der booten ten gevolge van het stormachtige weder. Ook naar Zuid-Amerika zijn de vrachten vaster. Van Wales werd o.m. betaald: Lissabon 9/6, Gibraltar 8/-, Constantinopel 13/-, Las Palmas 9/6, Buenos Aires 13/3 en van de Oostkust: Stavanger 5/6, Malmö 5/6, Rouaan 3/9. Gibraltar 8/-, Genua 11/6, Port-Said 11/3, Buenos Aires 13/6.

RIJNVAART.

Week van 30 Januari t/m. 5 Februari 1927.

De aanvoeren te Rotterdam, hoofdzakelijk erts, waren levendiger dan de voorafgaande week.

Scheepsruimte, hoewel matig beschikbaar, was voldoende om in de vraag te voorzien.

De ertsvracht bedroeg gemiddeld 35 cts. per last met ¼ en 45 cts. per last met ½ lostijd.

Het sleeploon bedroeg gemiddeld 27½ en 30 cts. tarief. De weerstand op den Benedenrijn werd ten gevolge van ingetreden was, gunstiger; op den Bovenrijn daarentegen bleef het water vallend, waardoor op beperkten diepgang ca. Mtr. 2 afgeladen kon worden.

In de Ruhrhavens werd de scheepsruimte schaarscher, terwijl de verladingen van kolen eenigszins toenamen.

De vracht voor exportkolen naar Rotterdam bedroeg Mk. 0,90 per ton met vrij sleepen.